

FUNDUSZ

dla

ŚRODOWISKA

Kwartalnik Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Nr 2-3(3-4) kwiecień-czerwiec / lipiec-wrzesień 2018

Temat numeru:

Zielone i czyste miasta

Wydawca

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ul. Konstruktorska 3a
02-673 Warszawa
www.nfosigw.gov.pl
fundusz@nfosigw.gov.pl

Redaktor naczelny

Sławomir Kmieciak

Redaktor wydania

Donata Bieniecka-Popardowska

Redaguje

Departament Promocji
i Komunikacji Społecznej

Skład

Damian Siwiaszczyk (SVD)

Adiustacja i korekta

Beata Kowalczyk

Druk

Drukarnia Sil-Veg-Druk

Fot. na okładce

Krzysztof Kuczek

Zdjęcia

M. Sobota (s. 5, 30-31)
Fotolia.pl (s. 13, 29)
K. Kuczek (s. 9, 16, 20, 21, 22)
K. Czarnecka (s. 17)
Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto,
Czysta Gmina” w Kaliszu (s. 18)
B. Sip (s. 19)
R. Kaniszewski (s. 32)
M. Słupecki (s. 32)
J. Budek (s. 32, 33)
D. Sypień (s. 33)
I. Baranowska (s. 33)
Haldex S.A. (s. 36)
J. Bogacz (s. 42)

ISSN 2544-4409

© by NFOŚiGW

Do druku wykorzystano papier **Vantage Silk** posiadający certyfikaty FSC i PEFC – odpowiedzialnej i zrównoważonej gospodarki leśnej oraz systemu EMAS - efektywnego zarządzania dostępnymi zasobami i energią. Dzięki temu negatywny wpływ na środowisko zmniejszył się:

189 kg mniej odpadów

24 kg mniej gazów cieplarnianych

252 km krótsza podróż samochodem średniej klasy europejskiej

7624 litry mniej zużytej wody

435 kWh mniej zużytej energii

287 kg mniej zużytego drewna

W numerze:

Na wstępie

3 Jakość środowiska a jakość życia

Nowi członkowie Zarządu

4 Anna Ewa Król

5 Piotr Woźny

Aktualności

6 Nabory POIiŚ i NFOŚiGW

8 Kluczowa rola NFOŚiGW w walce ze smogiem

10 NFOŚiGW a Agenda Miejska Unii Europejskiej

Ekoprasówka

11 Media o NFOŚiGW

Ekoprawo

12 Z prawnego punktu widzenia

Ekologiczne raporty

14 Analizy, opracowania i raporty branżowe

Temat numeru

16 Zielone i czyste miasta

Ludzie Funduszu

22 Departament Ochrony Ziemi

Przewodnik po NFOŚiGW

24 Odnawialne źródło finansowania ochrony środowiska w Polsce

26 Generatory wniosków NFOŚiGW

28 Ekoleksykon (część III)

Ekoprzyszłość

29 Zapowiedzi wydarzeń pod patronatem NFOŚiGW

Z naszej historii

30 Oddolne inicjatywy pracowników NFOŚiGW – społeczna odpowiedzialność

32 Z aparatem wśród projektów ekologicznych NFOŚiGW

34 Największy polski park narodowy oczami pracowników NFOŚiGW

36 Sport i ekologia mogą iść w parze

38 Pracownicy o początkach pracy w Narodowym Funduszu

Dzień po dniu

40 Kronika wybranych działań Funduszu

Ekorozmowa

42 W ekologii nie można ulegać modzie

Ekociekawostki

43 Ekonewsy z kraju i ze świata

44 NFOŚiGW na branżowych wydarzeniach

Jakość środowiska a jakość życia

Oddając do Państwa rąk łączony 3-4 numer kwartalnika „Fundusz dla Środowiska”, czynimy to w przeświadczeniu, że nasze czasopismo stało się już ważnym i trwałym źródłem informacji o działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Tworząc w ubiegłym roku kwartalnik, takie właśnie mieliśmy założenie: upowszechniać fakty, poszerzać informację, wzbogacać wiedzę – objaśniając przy tym również, poprzez komentarze i analizy, wszystkie złożone zależności, tendencje i okoliczności związane z finansowaniem ochrony środowiska w Polsce. Słusznie bowiem i bardzo obrazowo zauważył francuski matematyk i filozof nauki, Jules Henri Poincaré (1854-1912), że wiedzę buduje się z faktów, jak dom z kamienia, ale sam zbiór faktów nie jest jeszcze wiedzą – tak samo, jak stos kamieni nie jest jeszcze domem.

Nie wystarczy zatem sama „sucha” informacja – trzeba jeszcze pokazać, jak z niej korzystać, do czego może się przydać, jaki płynić z niej pożytek dla ludzi. „Na co się przydaje wiedza, jeśli nie służy człowiekowi?” – pytał trafnie inny francuski myśliciel – pisarz i poeta, Sługa Boży Kościoła Katolickiego Raoul Follereau (1903-1977). Podążając jego tropem rozumowania – przy zachowaniu, rzecz jasna, stosownych

proporcji – w NFOŚiGW myślimy bardzo podobnie: każde działanie instytucji publicznej, a także informowanie o nim opinii publicznej, ma sens tylko wówczas, gdy przekłada się na wartości społeczne. Dofinansowując zatem rozmaite przedsięwzięcia związane z ochroną środowiska, bierzemy pod uwagę efekty ekologiczne i ekonomiczne, ale nigdy nie tracimy z pola widzenia celów prospołecznych, mniej może wymiernych, ale za to niezwykle istotnych, zmierzających do poprawy jakości życia Polaków.

W tę filozofię działania wpisuje się temat bieżącego numeru naszego kwartalnika, który brzmi: „Zielone i czyste miasta. NFOŚiGW finansuje poprawę jakości życia w ośrodkach miejskich”. Skąd taki wybór? W naszej codziennej aktywności proekologicznej uwzględniamy oczywiście potrzeby wszystkich grup, środowisk i regionów Polski, ale uznaliśmy, że w okresie wiosenno-letnim, gdy natura jest w pełni rozkwitu, szczególnie warto pokazać, jak ważną kwestią jest dbałość o zieleń miejską, w tym zwłaszcza podejmowanie wysiłków na rzecz zazieleniania i przywracania lokalnym społecznościom terenów zdegradowanych. Życie w mieście czystym i pełnym zieleni, z miejscami umożliwiającymi aktywny wypoczynek i rekreację, jest przecież

znacznie przyjemniejsze i wygodniejsze, niż w betonowych pustyniach – z krajobrazem naznaczonym cywilizacyjnymi szkodami.

Jeszcze lepiej, gdy na takich zrekultywowanych i zazielenionych obszarach miejskich można oddychać zdrowym powietrzem. Temu ma służyć nasz nowy program priorytetowy „Czyste Powietrze”, o uruchomieniu którego również piszemy w tym podwójnym numerze kwartalnika. Troska o ochronę i jakość powietrza w Polsce, konsekwentna walka ze smogiem, to jedno z naszych kluczowych zadań. Obecna aura nie sprzyja wprawdzie myśleniu o piecach i paleniskach, gazach, dymach i pyłach z kominów, ale na tym właśnie polega roztropne myślenie prospołeczne – z trudnościami i zagrożeniami trzeba się mierzyć z wyprzedzeniem, perspektywicznie, zanim nadejdą i utrudnią nam życie. Aby jednak nie skupiać się wyłącznie na problemach, w sezonie urlopowym prezentujemy w naszym kwartalniku także sporo lżejszych tematów. W myśl popularnego powiedzenia, że „nie żyjemy, by pracować, lecz pracujemy, żeby żyć”.

Kazimierz Kujda

dr inż. Kazimierz Kujda
Prezes Zarządu NFOŚiGW

Anna Ewa Król

Zastępca Prezesa Zarządu

Została Zastępcą Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej 27 lutego 2018 r. Z wykształcenia jest ekonomistką i technikiem ochrony środowiska, specjalistką w dziedzinie zarządzania, planowania, finansów i zamówień publicznych. Ukończyła studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Warszawie, uzyskując tytuł magistra ekonomii w specjalności handel zagraniczny. Ma również przygotowanie w dziedzinie ekologii, będąc absolwentką Technikum Ochrony Środowiska w Wyszku, ze specjalnością uzdatnianie wody i oczyszczanie ścieków.

Kariere zawodową rozpoczęła w 1999 r. jako przedsiębiorca w obszarze pośrednictwa finansowego. Pracując w prywatnym sektorze *consumer finance*, zajmowała się całym wachlarzem instrumentów finansowych i współpracowała w tej sferze, z czołowymi na polskim rynku, bankami oraz instytucjami finansowymi. Koncentrowała się na dystrybucji i sprzedaży instrumentów finansowych poprzez współpracujące instytucje i przedsiębiorstwa. Odpowiadała za zarządzanie i organizację sprzedaży w segmencie klientów indywidualnych i korporacyjnych, w tym także za budowanie relacji z klientami strategicznymi.

Dzięki wieloletniej aktywności w biznesie (1999-2015) poznała zasady i uwarunkowania współczesnego rynku, zdobyła szerokie doświadczenie w takich dziedzinach, jak inicjowanie przedsięwzięć, kreowanie rozwiązań, nadzorowanie projektów, zarządzanie

zespołem. Posiada również szerokie kompetencje w rozliczaniu wyników sprzedaży, motywowaniu i coachingu członków zespołu, realizacji celów budżetowych, monitorowaniu poziomu rezerw i konkurencyjności.

W latach 2016-2018 była Dyrektorem Departamentu Wsparcia Krajowego w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, gdzie odpowiadała za wdrażanie, koordynację i nadzór nad realizacją programów związanych z udzielaniem pomocy finansowej w formie zwrotnych i bezzwrotnych instrumentów finansowych. Służyło to intensyfikacji prac resortu rolnictwa w zakresie udzielenia pomocy gospodarstwu rolnym, które wymagały wsparcia w związku z niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi i niesprzyjającymi tendencjami występującymi w sektorze.

Prowadziła w ARiMR wieloaspektowe działania na rzecz usprawnienia i uproszczenia dotychczasowych procesów i zasad, zmierzające do poprawy skuteczności realizowanych zadań. Kompetencje oraz doświadczenie zawodowe i menadżerskie pogłębiała uczestnicząc w licznych szkoleniach, konferencjach i kongresach.

W czasie wolnym od pracy angażuje się w przedsięwzięcia społeczne, kulturalne i edukacyjne, szczególnie o wymowie patriotycznej. Jest inicjatorem i organizatorem koncertów oraz innych wydarzeń propagujących kulturę, a także historię, zwłaszcza w wymiarze lokalnym – w rodzinnym Wyszku i tamtejszym powiecie. Bierze aktywny udział

w organizacji oraz uczestniczy w uroczystościach rocznicowych i obchodach świąt państwowych i religijnych.

Prywatnie czas wolny lubi spędzać z mężem i dwoma synami. Preferuje aktywny wypoczynek, a najbardziej fascynują ją sporty wodne. Uprawia z rodziną wakeboarding, czyli szybkie pływanie na desce.

W domu jej pasją jest gotowanie. Temu kulinarnemu zamiłowaniu towarzyszy troska o to, aby przyrządzane potrawy były pozbawione sztucznych dodatków i konserwantów. Dlatego też jej kuchnia bazuje na lokalnych, sezonowych produktach, w tym pochodzących z własnego ogródka. Uprawa warzyw i owoców w przydomowym ogrodzie to zresztą rodzinna tradycja. Taki sposób przyrządzania codziennego pożywienia jest wprawdzie pracochłonny i zajmuje wiele czasu, ale nagrodą jest satysfakcja domowników i gości, z myślą o których gotuje oraz świadomość, że najbliżsi jedzą zdrowo i ekologicznie. ■

Piotr Woźny

Zastępca Prezesa Zarządu

Zwykształcenia jest radcą prawnym, ukończył Wydział Prawa na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (1995), zrobił aplikację sędziowską (1998) i aplikację radcowską (2001). Funkcję Zastępcy Prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pełni od 1 czerwca 2018 r. Poprzednio (od 17 stycznia 2018 r.) był Podsekretarzem Stanu w Ministerstwie Przedsiębiorczości i Technologii. Od 16 marca 2017 r. pełni funkcję Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw programu „Czyste Powietrze”.

Od listopada 2015 r. do marca 2017 r. zajmował stanowisko wiceministra cyfryzacji. Głównymi obszarami jego aktywności były kwestie związane ze wsparciem budowy sieci szerokopasmowych na mniej zurbanizowanych terenach Polski oraz z wdrażaniem nauki programowania dla dzieci ze szkół podstawowych. Jest twórcą koncepcji budowy Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej, która ma połączyć wszystkie szkoły w Polsce.

Wcześniej, w latach 2000-2001, pracował w administracji rządowej na stanowisku wiceministra w Ministerstwie Łączności. Potem na kilkanaście lat powrócił do praktyki prawniczej. Koncentrował się na działaniach związanych z kształtowaniem regulacji prawnych i sposobie funkcjonowania sektorów regulowanych w Polsce. Zarządzając kancelarią prawniczą, doprowadził do zbudowania i ugruntowania pozycji dwóch zespołów prawników, zajmujących się doradztwem prawnym

oraz doradztwem podatkowym.

Brał aktywny udział w wielu inicjatywach mających na celu stworzenie skutecznej konkurencji na rynku telekomunikacyjnym w Polsce. Uczestniczył w powstaniu kwartalnika „Prawo i Ekonomia w Telekomunikacji”, był redaktorem programowym tego czasopisma do roku 2005.

Dwukrotnie otrzymał tytuł „Mecenasa Edukacji Prawniczej” od Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA Poland za wkład na rzecz rozwoju edukacji prawniczej w Polsce.

Mąż Karoliny i ojciec Bogny, Hanksi oraz Jana, a do tego opiekun psa Pirata. Miłośnik polskiej prowincji oraz kolejek wąskotorowych. Czas wolny spędza na podróżach z rodziną, czytaniu książek o polskiej polityce oraz publikacji dotyczących budowy i sposobu funkcjonowania mózgu. Na czterdzieste urodziny otrzymał od żony prezent w postaci 10 lekcji goto-

wania udzielonych przez szefa kuchni jednej z wrocławskich restauracji i od tamtego czasu wciągnął się w przygotowywanie posiłków dla rodziny. Jego ulubionym pisarzem jest John le Carré, a ukochanym filmem „Incepcja”. ■

Nabory POIiŚ i NFOŚiGW w zakresie poprawy jakości środowiska miejskiego

Oprac. ANNA URZYCZYN

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (środki unijne)

Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska

Typ projektów 5: Systemy gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich

Forma dofinansowania: dotacja

Nabór wniosków od 30.04.2018 do 31.08.2018 r.

Dla kogo: jednostki samorządu terytorialnego (JST) i ich związki, działające w ich imieniu jednostki organizacyjne; podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego

Na co: projekty dotyczące systemów gospodarowania wodami opadowymi na terenach miejskich

Programy priorytetowe NFOŚiGW (środki krajowe)

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA W AGLOMERACJACH

Część 1) Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych

Forma dofinansowania: pożyczka

Nabór wniosków do 20.12.2018 r.

Dla kogo: JST i ich związki; podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego

Na co: budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych (także w zakresie dotyczącym przetwarzania osadów ściekowych); budowa, rozbudowa lub modernizacja zbiorczych systemów kanalizacji sanitarnej

RACJONALNA GOSPODARKA ODPADAMI

Część 1) Selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów

Forma dofinansowania: pożyczka

Nabór wniosków do 21.12.2018 r. lub do wyczerpania alokacji środków

Dla kogo: JST i ich związki; przedsiębiorcy – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, przedsiębiorstwa państwowe, spółki prawa handlowego

Na co: budowa stacjonarnych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych; budowa systemów selektywnego zbierania odpadów; doposażenie systemów selektywnego zbierania odpadów; budowa pilotażowych systemów selektywnego zbierania komunalnych bioodpadów, pochodzących od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy; budowa pilotażowych systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych dla zabudowy wielomieszkaniowej

Część 2) Instalacje gospodarowania odpadami

Forma dofinansowania: pożyczka

Nabór wniosków do 21.12.2018 r. lub do wyczerpania alokacji środków

Dla kogo: JST i ich związki; przedsiębiorcy – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, przedsiębiorstwa państwowe, spółki prawa handlowego

Na co: budowa nowych oraz modernizacja lub rozbudowa istniejących regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) oraz ponadregionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych (PIPOK); rozbudowa lub modernizacja istniejących instalacji przetwarzania odpadów, celem uzyskania statusu RIPOK lub PIPOK; budowa nowych oraz modernizacja lub rozbudowa istniejących instalacji przeznaczonych do prowadzenia procesów odzysku, w tym recyklingu selektywnie zbieranych odpadów komunalnych; budowa nowych, rozbudowa oraz modernizacja istniejących instalacji: odzysku, w tym recyklingu odpadów innych niż komunalne

OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Część 1) Rekultywacja terenów zdegradowanych

Forma dofinansowania: dotacja, pożyczka

Nabór wniosków do 21.12.2018 r. lub do wyczerpania alokacji środków

Dla kogo: JST i ich związki; podmioty publiczne działające w imieniu Skarbu Państwa; osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, przedsiębiorstwa państwowe, spółki prawa handlowego

Na co: rekultywacja powierzchni ziemi zdegradowanej działalnością człowieka (usunięcie odpadów, remediacja, działania naprawcze w przypadku zaistnienia szkody w środowisku, ponowne kształtowanie funkcji lub przygotowanie do pełnienia nowych funkcji); zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów lub obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych; usunięcie i unieszkodliwianie niewłaściwie składowanych lub magazynowanych odpadów, stanowiących zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi

GOSPODARKA O OBIEGU ZAMKNIĘTYM W GMINIE – PROGRAM PILOTAŻOWY

Forma dofinansowania: dotacja i pożyczka

Nabór wniosków do 29.06.2018 r.

Dla kogo: dla pięciu gmin – Krasnobród (woj. lubelskie), Tuczno (woj. zachodniopomorskie), Wieluń (woj. łódzkie), Łukowica (woj. małopolskie), Sokoły (woj. podlaskie); o dofinansowanie projektu – który musi być ujęty w koncepcji wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym w danej gminie, a następnie w porozumieniu zawartym przez gminy z NFOŚiGW mogą starać się: JST; zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej osoby prawne; jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną oraz osoby fizyczne.

Na co: przedsięwzięcia inwestycyjne i edukacyjne, dotyczące np. systemów selektywnego zbierania i zapobiegania powstawaniu odpadów komunalnych; rozwój infrastruktury wspierającej zapobieganie powstawaniu odpadów; energooszczędności z uwzględnieniem energii cieplnej lub elektrycznej

Porozumienie na rzecz poprawy jakości powietrza w Polsce podpisane

Kluczowa rola NFOŚiGW w walce ze smogiem

WOJCIECH STAWIANY

Porozumienie w sprawie realizacji programu priorytetowego „Czyste Powietrze” podpisał 7 czerwca 2018 r. Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda – z Prezesami zarządów 16 wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Prezesem Zarządu Banku Ochrony Środowiska S.A. Uroczystość odbyła się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z udziałem Premiera, ministrów, wojewodów, przedstawicieli NFOŚiGW oraz zaproszonych gości.

W swoim exposé 12 grudnia 2017 r. Premier Mateusz Morawiecki zaakcentował: „czyste powietrze to wyzwanie cywilizacyjne, chcemy walczyć ze smogiem poprzez likwidację ubóstwa energetycznego”. Przygotowany przez NFOŚiGW program „Czyste Powietrze” oraz podpisane porozumienie, określające sposób jego wdrażania, będą istotnymi elementami, by sprostać temu wyzwaniu. Podstawowym celem programu, jak podkreślił w swojej wypowiedzi w trakcie wydarzenia Premier, jest poprawa efektywności energetycznej istniejących zasobów mieszkalnych budownictwa jednorodzinnego poprzez termomodernizację i wymianę palenisk.

Na realizację programu w latach 2018–2029 przewidziano wydatki w wysokości 103 mld zł, a łączny koszt inwestycji wyniesie 132,8 mld zł (suma budżetu programu i wkładu własnego beneficjentów). Finansowanie w formie dotacji wyniesie 63,3 mld zł, a w formie pożyczek 39,7 mld zł. Finansowanie będzie pochodziło

ze środków własnych NFOŚiGW, WFOŚiGW oraz ze środków europejskich perspektywy finansowej lat 2021–2028.

Prace termomodernizacyjne zostaną zrealizowane w ok. 4 mln domów. Minimalny koszt realizowanych projektów wyniesie 7 tys. zł. Właściciele domów, których dochody są najniższe otrzymają do 90 proc. dotacji na realizację przedsięwzięć finansowanych w ramach tego programu.

Od 2019 r. dla właścicieli domów o wyższych dochodach zostanie wprowadzona ulga podatkowa odliczana w 20% od dochodu podatnika, a przekazywane dotacje nie będą stanowiły przychodu podlegającego opodatkowaniu.

Maksymalne koszty kwalifikowane przewidziane do wsparcia dotacyjnego wynoszą 53 tys. zł. Pożyczki mogą być udzielane na okres do 15 lat z preferencyjnym oprocentowaniem (WIBOR 3M + 70 pkt. bazowych), które na dzień dzisiejszy wynosi 2,4%.

Program priorytetowy NFOŚiGW „Czyste Powietrze” (którego tekstu należy szukać na stronie NFOŚiGW

www.nfosigw.gov.pl oraz na stronach funduszy wojewódzkich) określa: kryteria doboru i rodzaje dofinansowywanych przedsięwzięć wraz z maksymalnymi stawkami jednostkowymi dla nich, koszty kwalifikowane (w tym koszty kwalifikowane dokumentacji), formy, intensywność i warunki dofinansowania. W załączniku do programu doprecyzowano: wymagania techniczne dla wyrobów budowlanych, urządzeń i wykonywanych robót oraz wymagania dla branżowej dokumentacji projektowej.

W programie określono efekty rzeczowe i ekologiczne w wyniku jego realizacji. Są to m.in.: wymiana kotłów starej generacji (3 mln szt.), ograniczenie zużycia energii końcowej (co najmniej 15,8 mln MWh/rok), ok. 1 mln zamontowanych niskoemisyjnych źródeł ciepła, ograniczenie emisji pyłów o średnicy mniejszej niż 2,5 mikrometra (PM 2,5) – co najmniej 65,5 tys. ton/rok, ograniczenie emisji benzo- α -pirenu (co najmniej 87 t/rok) oraz ograniczenie emisji dwutlenku węgla (co najmniej 26,3 mln t/rok). ■

O programie „Czyste Powietrze” powiedzieli...

Premier Mateusz Morawiecki podkreślił, że czyste powietrze w Polsce należy do priorytetów jego rządu, dlatego Rada Ministrów i poszczególne ministerstwa oraz agendy rządowe intensywnie pracują nad rozwiązaniem problemu smogu. Prezes Rady Ministrów zaznaczył, że trzeba w tej kwestii odrobić wieloletnie opóźnienia, gdyż poprzednie rządy nie realizowały działań w tym obszarze. Nie zwracały zwłaszcza uwagi na opracowania ekspertów, czy opinie Komisji Europejskiej, koncentrując się jedynie na standardach nowo budowanych mieszkań i domów.

Szef rządu wskazał również inne działania, które wpływają na zmniejszenie niskiej emisji i likwidacji zjawisk smogowych: przygotowanie projektu „ustawy termomodernizacyjnej” i jej konsultacja z 33 polskimi miastami znajdującymi się na liście najbardziej zanieczyszczonych miast Europy, zerowa stawka akcyzy na gaz CNG i LNG, która obowiązuje od 1 czerwca 2018 r. i przyczyni się do ograniczenia emisji ze środków transportu. Również prace Ministerstwa Energii na rzecz sze-

rokiego wprowadzenia i rozwoju elektromobilności wydatnie wpłyną na poprawę jakości powietrza w Polsce.

Minister Środowiska Henryk Kowalczyk zwrócił uwagę na kompleksowość rozwiązań i działań, które umożliwi realizacja programu „Czyste Powietrze” przez zainteresowanych beneficjentów. Są to prace w zakresie kompleksowej termomodernizacji, wymiany palenisk, czy montażu odnawialnych mikroźródeł energii. Zwrócił też uwagę, że przy opracowaniu programu określono maksymalne jednostkowe koszty poszczególnych robót i zakupów inwestycyjnych realizowanych w jego ramach.

Ministerstwo Środowiska przygotowało cykl spotkań informacyjno-szkoleniowych, które zostaną przeprowadzone we wszystkich polskich gminach, a skierowane będą bezpośrednio do mieszkańców oraz pracowników urzędów gmin.

Minister Finansów prof. Teresa Czerwińska omówiła działania nad wprowadzeniem zachęt i bodźców,

które będą sprzyjać aktywizacji społeczeństwa w podejmowaniu działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji. Od 2019 r. (czyli w rozliczeniu od 2020 r.) wydatki ponoszone przez osoby o dochodach powyżej 1600 zł miesięcznie w zakresie termomodernizacji efektywnej, czyli potwierdzone audytami energetycznymi, będą mogły być w 20 proc. odliczone od dochodu. Ulga ma być rozłożona na okres trzech lat, a sumarycznie nie może przekroczyć 53 tys. zł. Od 2019 r. dotacje przekazywane przez NFOŚiGW w ramach programu „Czyste Powietrze” nie będą dochodem podatnika.

Prezes Zarządu NFOŚiGW dr inż. Kazimierz Kujda podziękował funduszom wojewódzkim, Bankowi Ochrony Środowiska, a także szefowi rządu i ministrom, za pomoc i wspólne w przygotowanie programu „Czyste Powietrze”. Podkreślił, że zakres programu i sposób jego realizacji będzie stanowił nową jakość we wspólnych działaniach antysmogowych. Zapewnił też, że projekt będzie realizowany skutecznie, dla dobra ogółu mieszkańców Polski.

NFOŚiGW a Agenda Miejska Unii Europejskiej

Oprac. KATARZYNA RUTKOWSKA-NEWMAN

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej nie tylko wspiera finansowo inwestycje i projekty środowiskowe w miastach. Włącza się też aktywnie w inicjatywy ogólnoeuropejskie, których celem jest znalezienie rozwiązań poprawiających jakość życia mieszkańców. Stąd udział NFOŚiGW w Partnerstwie Jakość Powietrza Agendy Miejskiej Unii Europejskiej.

Agenda Miejska UE została powołana do życia w maju 2016 r. w ramach tzw. Paktu Amsterdamskiego przez ministrów UE odpowiedzialnych za politykę miejską. Wraz z nią powołano dwanaście partnerstw tematycznych. Jej celem jest pobudzenie wzrostu i innowacji w miastach europejskich oraz poprawa jakości życia ich mieszkańców. Przy realizacji tych zamierzeń mają być uwzględnione trzy zasadnicze obszary: regulacje prawne i ich implementacja, sposoby finansowania oraz wzrost wiedzy i świadomości społecznej.

Polska, reprezentowana przez Ministerstwo Energii i NFOŚiGW, bierze udział w pracach Partnerstwa Jakość Powietrza od września 2016 r. W Partnerstwie obecne są jeszcze 3 państwa (Holandia, Chorwacja i Czechy) oraz 6 miast (Helsinki, Londyn, Utrecht, Mediolan, Konstanta, Duisburg), 2 organizacje (EUROCITES i HEAL), Komisja Europejska (m.in. Dyrekcja Generalna ds. Środowiska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, Wspólne Centrum Badawcze) oraz jako obserwator program URBACT. Polskie miasta wspierają aktywnie Narodowy Fundusz i Mini-

sterstwo Energii, biorąc udział w konsultowaniu dokumentów przygotowywanych na różnych etapach prac.

Głównym zadaniem Partnerstwa jest poprawa jakości powietrza w miastach oraz zwrócenie szczególnej uwagi na wpływ zanieczyszczeń na zdrowie mieszkańców. Bo trzeba wiedzieć, że – zgodnie z danymi Europejskiej Agencji Środowiska European Environment Agency (EEA) – w Europie 400 tys. ludzi rocznie umiera z powodu zanieczyszczeń powietrza.

Podczas spotkań i telekonferencji, na drodze dyskusji i kompromisu między wszystkimi członkami, opracowany został Action Plan (Plan działań), zatwierdzony przez ministrów państw członkowskich UE odpowiedzialnych za politykę miejską pod koniec ubiegłego roku. Znalazły się w nim działania polegające na: identyfikacji luk w prawodawstwie i sposobach jego wdrażania w zakresie źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza, przygotowaniu uniwersalnego Kodeksu

dobrych praktyk dla miast dotyczącego planu na rzecz ochrony powietrza, wypracowaniu we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym modelu biznesowego finansowania przedsięwzięć zawartych w planach na rzecz ochrony powietrza, stworzeniu mierzalnego instrumentu w formie wskaźnika pokazującego wpływ jakości powietrza na zdrowie mieszkańców, przygotowaniu zestawu narzędzi do komunikacji z mieszkańcami na temat jakości powietrza, uwzględniającego przykłady dobrych praktyk.

Jedno ze spotkań członków Partnerstwa Jakość Powietrza Agendy Miejskiej UE odbyło się 9 maja 2018 r. w siedzibie Narodowego Funduszu w Warszawie. Ogłoszenie wyników prac partnerstwa będzie miało miejsce podczas Europejskiego Tygodnia Miast i Regionów (tzw. *Open Days*) w dniach 8-11 października br. w Brukseli.

Więcej informacji na temat Partnerstwa Jakość Powietrza oraz jego prac można znaleźć na stronie Komisji Europejskiej FUTURIUM: <https://ec.europa.eu/futurium/en/air-quality>. ■

Media o NFOŚiGW

Oprac. DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA

Rozwój budownictwa drewnianego, nowy nabór w ramach programu LIFE, dyskusje o tzw. opłacie antyemisyjnej oraz pomysły i działania NFOŚiGW w zakresie skutecznej walki o lepszą jakość powietrza – to tematy, które dominowały w doniesieniach medialnych drugiego kwartału 2018 r. Przypominamy niektóre z nich.

Rusza program antysmogowy „Czyste Powietrze”

**POLSKIE RADIO
(7.06.2018)**

„Program Czyste Powietrze pochłonie 130 mld zł, z problemem smogu chcemy sobie poradzić w ciągu 5–10 lat” – zadeklarował Premier Mateusz Morawiecki. 6 maja 2018 r. w KPRM podpisano porozumienie ws. realizacji programu (...). „Dotacje państwa na termomodernizację domów i wymianę pieców na ekologiczne mogą sięgnąć nawet 90 proc. kosztów takiej inwestycji” – poinformował Minister Środowiska Henryk Kowalczyk. Dodał, że od nowego roku ma być ulga podatkowa dla zamożniejszych.

Pomysł rządu na likwidację deficytu mieszkaniowego w Polsce

**RP.PL (RZECZPOSPOLITA)
(28.05.2018)**

Drewniane budynki, będące uzupełnieniem programu Mieszkanie+, mają być sposobem polskiego rządu na brak tanich mieszkań pod wynajem. Bloki będzie budować, nieistniejąca jeszcze, spółka akcyjna Polskie Domy Drewniane, której założycielami mają być: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Bank Ochrony Środowiska. Konsorcjum będzie pełnił funkcję inwestora rozwijającego rynek energooszczędnych budynków

mieszkaniowych z drewna (jedno- i wielorodzinnych). Polskie Domy Drewniane będą mogły też kupować grunty, remontować i modernizować budynki, nabywać i sprzedawać drewno oraz rozwijać technologie przetwarzania drewna.

Rosną ceny benzyny i oleju napędowego na stacjach paliwowych

**POLSKIERADIO.PL
(17.05.2018)**

„Wzrost cen hurtowych ropy naftowej na rynkach światowych rzutuje, przy zachowaniu tego samego poziomu stóp marż, narzutów i podatków, na ceny detaliczne na polskich stacjach paliwowych. Wiązanie podwyżek z planowaną dopiero opłatą antyemisyjną w Polsce nie ma żadnego uzasadnienia merytorycznego. Takie interpretacje to – niestety – jedynie plotki, spekulacje czy wręcz manipulacje, a nie rzeczowa ocena sytuacji na rynku” – skomentował Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW Dominik Bąk.

Walka o czyste powietrze

**BIZNESALERT.PL
(17.05.2018)**

Skąd się bierze smog? Jak z nim walczyć? Co mają zrobić samorządy? Na te i inne pytania próbowali odpowiedzieć uczestnicy panelu Skuteczni w walce o czyste powietrze na Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach.

„Przyznaliśmy dwa miliardy złotych na rozbudowę sieci ciepłowniczych w miastach i miasteczkach, korzystanie z odnawialnych źródeł energii, efektywność energetyczną” – wymieniał Wiceprezes Zarządu NFOŚiGW Artur Michalski, zaznaczając, że ewentualny sukces mierzony będzie spadkiem zanieczyszczeń.

NFOŚiGW zbroi się przeciw smogowi

**PULS BIZNESU
(14.05.2018)**

Fundusz podległy Ministerstwu Środowiska wkracza do walki o czyste powietrze. Ponad 25 mld zł wesprze energetyczne inwestycje Kowalskiego. „Dzisiaj już wiemy, że wymiar finansowy programu będzie większy. (...) Finansowanie zapewnią m.in. środki własne funduszu, a także unijne i norweskie” – poinformował Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda.

Duże pieniądze do wzięcia z Programu LIFE

**DZIENNIK GAZETA PRAWNA
(23.04.2018)**

Budżet Programu LIFE przekracza 2,5 mld euro. Część tych pieniędzy powinna trafić do polskich beneficjentów (...). „Oprócz pomocy merytorycznej angażujemy się finansowo we wsparcie przedsięwzięć dofinansowanych z Programu LIFE. Narodowy Fundusz w jego realizację włączył się w 2008 roku jako instytucja współfinansująca i od tego czasu podpisaliśmy 75 umów o dofinansowanie w formie dotacji i w formie pożyczek” – powiedziała Wiceprezes Zarządu NFOŚiGW Anna Król. ■

Z prawnego punktu widzenia

Oprac. DARIUSZ HOŁUB

Poniżej zaprezentowano najważniejsze informacje o ustawach i rozporządzeniach, które niedawno weszły w życie lub zostały opublikowane, a mają wpływ na działalność Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

6 czerwca 2018 r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw. Ustawa została przekazana do rozpatrzenia przez Senat.

Ustawa powołuje Fundusz Niskoemisyjnego Transportu, którego celem jest gromadzenie i rozdysponowywanie środków finansowych przeznaczonych na rozbudowę infrastruktury umożliwiającej stosowanie biokomponentów, biopaliw ciekłych, innych paliw odnawialnych oraz paliw alternatywnych w transporcie, wpływając na zmniejszenie stosowania takich paliw ciekłych jak; olej napędowy i benzyny silnikowe.

Ustawa wprowadza także tzw. opłatę emisyjną, która będzie obowiązywać od 1 stycznia 2019 r. Do zapłaty opłaty emisyjnej będą zobowiązani w szczególności producenci, importerzy i podmioty dokonujące nabycia wewnątrzwspólnotowego paliw silnikowych (benzyn silnikowych i olejów napędowych). Stawka opłaty ma wynosić 80 zł za 1000 litrów paliwa.

Wpływy z opłaty emisyjnej mają stanowić w: 85% przychód NFOŚiGW (przychód nowego zobowiązania wieloletniego czyli subfunduszu antysmogowego) z przeznaczeniem na przedsię-

wzięcia mające na celu zmniejszenie lub uniknięcie szkodliwej emisji substancji do powietrza, przede wszystkim ze źródeł ciepła; oraz 15% przychód Funduszu Niskoemisyjnego Transportu (państwowego funduszu celowego, którego dysponentem będzie Minister Energii, zarządzanego przez NFOŚiGW) z prze-

znaczeniem na wsparcie rozwoju rynku paliw alternatywnych w transporcie oraz promowanie ekologicznych środków transportu, wykorzystujących do napędu energię elektryczną, gaz ziemny CNG i LNG, biometan oraz wodór.

Ustawa wprowadza także możliwość tworzenia w miastach tzw. stref czystego transportu, wjazd do których będzie można ograniczyć pojazdom z tradycyjnym napędem silnikowym, np. poprzez pobieranie opłat. Opłata za wjazd do strefy czystego transportu nie będzie

mogła być wyższa niż 2,5 zł za godz. Ponadto będzie można ją pobierać tylko w godz. 9-17.

22 lutego 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z organizacją w Rzeczypospolitej Polskiej sesji Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (Dz. U. poz. 319).

Rozwiązania zawarte w ustawie mają pomóc w organizacji i przeprowadzeniu w Polsce Konferencji COP24.

W ustawie określono: zadania organów oraz służb związane z organizacją Konferencji oraz pełnieniem przez Rzeczpospolitą Polską funkcji Prezydencji Konferencji, zadania zespołu ds. organizacji Konferencji COP24, zasady udzielania i realizacji zamówień, zasady finansowania.

Na dofinansowanie organizacji Konferencji COP24 oraz wykonywania zadań związanych z pełnieniem przez RP funkcji Prezydencji Konferencji NFOŚiGW przeznaczony jest łącznej wysokości do 128 599 409 zł, z czego w 2018 r. – do 126 351 490 zł i w 2019 r. – do 2 247 919 zł. Podział środków między poszczególne podmioty został określony w rozporządzeniu

Rady Ministrów z 28 lutego 2018 r. w sprawie podziału środków między podmioty wykonujące zadania związane z organizacją Konferencji COP24 oraz pełnieniem przez Rzeczpospolitą Polską funkcji Prezydencji Konferencji Stron (Dz. U. poz. 507), które weszło w życie 10 marca 2018 r.

Ponadto, zgodnie z ustawą, NFOŚiGW w 2018 r. będzie obowiązany przekazać Ministrowi Środowiska kwotę 30 mln zł na udzielenie państwowemu rozwijającym się wsparcia w zakresie łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do skutków tych zmian, wykonywanego w ramach realizacji celów Konwencji Klimatycznej.

26 stycznia 2018 r. weszła w życie większość przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 88).

Celem ustawy jest: transpozycja dyrektywy Komisji (UE) 2015/1480 z dnia 28 sierpnia 2015 r. zmieniającej niektóre załączniki do dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE i 2008/50/WE ustanawiających przepisy dotyczące metod referencyjnych, zatwierdzania danych i lokalizacji punktów pomiarowych do oceny jakości powietrza (Dz. Urz. UE L 226 z 29.08.2015, str. 4 oraz 2), uregulowanie wsparcia działań Inspekcji Ochrony Środowiska, prowadzonych na rzecz wykonywania ocen jakości powietrza oraz systemu monitoringu zanieczyszczeń powietrza wynikami modelowania matematycznego.

Zadania w zakresie wykonywania modelowania matematycznego transportu i przemian substancji w powietrzu oraz przeprowadzania analiz wyników tego modelowania zostały powierzone Instytutowi Ochrony Śro-

dowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu. Finansowanie tych zadań ma się odbywać ze środków NFOŚiGW w ramach wspomagania realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska.

9 stycznia 2018 r. Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej przejął od Ministra Środowiska kierowanie działem administracji rządowej Gospodarka wodna.

Z tym samym dniem stał się też dysponentem części 22 budżetu państwa – Gospodarka wodna. W konsekwencji przejął także nadzór nad działalnością Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

To przejście działu z resortu środowiska do resortu gospodarki wodnej

i żeglugi śródlądowej znalazło swoje odzwierciedlenie w: rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 96), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie przekształcenia Ministerstwa Środowiska (Dz. U. poz. 104), rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r., zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (Dz. U. poz. 100), rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie utworzenia Ministerstwa Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (Dz. U. poz. 105).■

Analizy, opracowania i raporty branżowe

Oprac. WOJCIECH STAWIANY

- Renewables 2018 Global Status Report

Raport (VI 2018) Renewable Energy Policy Network – REN 21, www.ren21.net/status-of-renewables/global-status-report

W 2017 r. ekspansja odnawialnych źródeł energii w sektorze energetycznym była największa w historii – wynika z dorocznego raportu sieci REN21 (globalna organizacja non profit, skupiająca ponad 60 członków; gromadzi i analizuje dane dostarczane przez 900 współpracujących z nią źródeł). Za energetyką nie nadążają jednak sektor transportu oraz produkcji ciepła i chłodu.

W opublikowanym 4 czerwca 2018 r. raporcie Renewables 2018 Global Status Report (GSR) REN21 ocenia, że w skali globalnej 70 proc. nowych mocy wytwórczych, oddanych do użytku w zeszłym roku stanowiły źródła odnawialne. Przybyło ich 178 GW, co jest najwyższą wartością w historii. Jednak, według raportu, sektory ciepłowniczy, produkcji chłodu i transportowy, odpowiadające za cztery piąte światowego zużycia energii, są daleko za energetycznym jeśli chodzi o udział źródeł odnawialnych.

W ubiegłym roku przybyło na świecie prawie 100 GW fotowoltaicznych (PV) mocy wytwórczych. To – jak zauważa GSR – wzrost o prawie 30 proc. większy niż 2016 r. W dodatku przyrost mocy PV był większy niż suma nowych mocy węglowych, gazowych i jądrowych, uruchomionych w 2017 r. Na świecie przybyło też 52 GW mocy wiatrowych.

- Którym pasem zamierzamy jechać? Samochody elektryczne

Raport (V 2018) ING Bank Śląski oraz Ernst & Young, www.ey.com

Widoczne (w obszarze elektromobilności) trendy wpłyną istotnie na kilka branż. Samochody elektryczne (EV) są już dziś ekonomiczną alternatywą dla samochodów spalinowych (ICE), warunkiem jest pokonanie przeciętnie kilkudziesięciu tys. kilometrów rocznie. W przypadku krótszych przejazdów, niższy koszt użytkowania nie rekompensuje wyższego kosztu nabycia. Do głównych barier rozwoju EV należą: koszty zakupu EV, warunkowane w dużej mierze kosztem baterii (waga baterii też stanowi barierę), mało rozwinięta infrastruktura ładowania, wciąż mały zasięg przejazdu na jednym ładowaniu (pojemność baterii) oraz długi czas ładowania baterii. Analitycy rynku oczekują, że bariery rozwoju zostaną zniwelowane najpóźniej do roku 2030 (kiedy to koszt EV powinien spaść poniżej kosztu ICE). Część krajów planuje wstrzymanie sprzedaży ICE już w latach 2025–2030 (np. Norwegia czy Niemcy). Elektryfikację motoryzacji należy analizować wspólnie z takimi trendami, jak samochody autonomiczne (AV), połączone w sieć (CV) oraz samochody współdzielone (C2S). Wymienione cztery trendy wpłyną istotnie i zarazem negatywnie na obecną branżę motoryzacyjną, ale także na kilka innych branż – energetyczną, paliwową czy transportową. Trendy te mogą mieć także zauważalny wpływ na gospodarki niektórych krajów.

- Jak aktywizować przedsiębiorców w wojnie ze smogiem? Rekomendacje środowiska

Raport (IV 2018) Warsaw Enterprise Institute, www.wei.org.pl/materialy/

W raporcie omówiono temat smogu, który od wielu lat istnieje w debacie publicznej w naszym kraju. W oparciu o przeprowadzone analizy przedstawiono i uzasadniono rekomendacje w następujących obszarach: wprowadzenie powszechnej ulgi termomodernizacyjnej, kontynuacja programu dotacyjnego dla ludzi zagrożonych ubóstwem ekonomicznym, utrzymanie preferencyjnej stawki VAT na usługi budowlane, wprowadzenie preferencyjnych kredytów remontowych, rozpoczęcie działań od obszarów najbardziej zanieczyszczonych, normy na paliwa stałe, walka ze smogiem spowodowanym przez transport, weryfikacja skuteczności działań, intensyfikacja współpracy administracji centralnej, samorządu, biznesu oraz organizacji pozarządowych w walce ze smogiem, a także stworzenie kampanii informacyjnej dla kraju i zagranicy.

- Smog – czas na decydujące starcie
- Raport (IV 2018) Instytutu Jagiellońskiego, www.jagiellonski.pl/smog-czas-na-decydujace-starcie-raport/**

Powietrze jest niezbędne do życia bardziej niż woda i pokarm, a jednak – póki nie odczuwamy dolegliwości zdrowotnych – zupełnie go nie zauważamy. W raporcie eksperci Instytutu Jagiellońskiego analizują, skąd biorą się zanieczyszczenia i jak z nimi walczyć.

- Atlas energii. Fakty i wykresy dotyczące energii odnawialnej w Europie.

Raport (IV 2018) opracowany przez Friends of the Earth Europe, the Heinrich-Böll-Stiftung, the European Renewable Energies Federation (EREF) oraz the Green European Foundation, www.foeeurope.org/energy-atlas-100-renewable-energy-viable-now-240418

Unikalne i wyczerpujące podsumowanie faktów i informacji na temat energii odnawialnej w Europie (z danymi z poszczególnych krajów). Raport ujawnia postęp energii odnawialnej i przyszły kształt energii w Europie. Autorzy raportu stwierdzają m.in., że dostępne dzisiaj technologie sprawiają, że systemy oparte na 100% energii odnawialnej są już opłacalne – dzięki dzisiejszym inteligentnym magazynom energii, powiązaniom sektorowym i narzędziom reagowania na zapotrzebowanie energii, co pozwala przezwyciężyć długotrwałe wyzwania związane ze zmienną dostawą energii odnawialnej. Ponadto z raportu wynika, że na czele europejskiej transformacji energetycznej stoją ośrodki miejskie. Blisko 1000 samorządowców angażuje się w miasta neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla do połowy wieku, a 42% odnawialnych źródeł energii w Niemczech jest własnością obywateli i spółdzielni.

- Gospodarka o obiegu zamkniętym. Nowy plan dla Europy

Raport (IV 2018), www.euractiv.pl/Raportspecjalny

Czym jest circular economy? Ten nowy model gospodarki opiera się na założeniu, że wartość produktów, materiałów i zasobów ma być utrzymywana w gospodarce tak długo, jak to możliwe, by w efekcie ograniczyć wytwarzanie odpadów do minimum. W tej koncepcji surowce są wielokrotnie ponownie wprowadzane do obiegu, nierzadko

przechodząc z jednej gałęzi przemysłu do drugiej. Innymi słowy chodzi o zamknięcie cyklu życia produktu i przejście z modelu gospodarki liniowej (pozyskanie surowca – produkcja – użytkowanie – utylizacja odpadu) na model cyrkulacyjny (produkcja – użytkowanie – wykorzystanie odpadu jako surowca w kolejnym cyklu produkcyjnym).

- Barometr zdrowych domów 2017 r. Analiza korzyści wynikających z kompleksowej termomodernizacji

Raport (IV 2018) z badania w 2017 r. Wydany przez grupę Velux. Autorzy opracowania: Ecofys, Instytut Fraunhofera, Copenhagen Economics, www.velux.pl/zdrowedomy

To pierwszy raport, w którym wykorzystano szczegółowe dane statystyczne zgromadzone w ramach europejskiego badania warunków życia ludności (Eurostat SILC), wzbogacone wypowiedziami ekspertów, do pokazania zależności między stanem budynku a zdrowiem jego mieszkańców. Badanie objęło 250 tys. dorosłych respondentów (+16) oraz 100 tys. gospodarstw domowych we wszystkich krajach członkowskich UE, oprócz Niemiec.

- Global Energy & CO2 Status Report 2017

Raport (III 2018) Międzynarodowej Agencji Energetycznej, www.iea.org

W publikacji opracowano i przedstawiono informacje dla: energii, energii elektrycznej, energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej, dwutlenku węgla, ropy naftowej, gazu ziemnego oraz węgla.

- Napędzamy polską przyszłość

Raport (II 2018) Fundacji Promocji Pojazdów Elektrycznych i Cambridge Econometrics, www.fppe.pl

W roku 2016, zgodnie z danymi Agencji Bloomberg, na świecie sprze-

dano 84 mln nowych samochodów. Liczba ta uległa podwojeniu w zaledwie 16 lat, czyli od 2000 r. Samochody elektryczne stanowią jedynie niewielki odsetek wszystkich sprzedawanych pojazdów, niemniej jednak ich sprzedaż rośnie najszybciej spośród wszystkich ich rodzajów. Jednocześnie cena baterii spada o około 20% rocznie. W raporcie autorzy analizują możliwości rozwoju elektromobilności w Polsce, przedstawiając rekomendacje w zakresie: infrastruktury ładowania autobusów elektrycznych jako fundamentu polskiej elektromobilności, importu używanych diesli, nowych miejsc pracy oraz dochodów z opodatkowania ropy naftowej.

- Infrastruktura ładowania pojazdów elektrycznych

Wytyczne (XII 2017) opracowane przez Greenway Infrastructure oraz Clean Technica pod auspicjami Komisji Europejskiej, www.greenway-polska.pl

Dyrektywa Unii Europejskiej 2014/94 w sprawie rozwoju infrastruktury paliw alternatywnych w Europie zobowiązuje państwa członkowskie do opracowania polityk krajowych w tym zakresie. Chorwacja, Czechy, Węgry, Łotwa, Litwa, Macedonia, Serbia, Polska, Rumunia, Słowacja i Słowenia oferują obecnie pewne formy wsparcia właścicielom i kierowcom pojazdów elektrycznych na szczeblu lokalnym i krajowym, promując przy tym pojazdy elektryczne, nakładając równocześnie na gminy sporo obowiązków w związku z budową niezbędnej infrastruktury. Niniejszy dokument jest przeznaczony dla odpowiedzialnych za te zadania urzędników miejskich, zwłaszcza w Europie Środkowej i Wschodniej. Celem wytycznych jest zapewnienie pomocy w prawidłowym przygotowaniu otoczenia na nadchodzący masowy rynek pojazdów elektrycznych. ■

NFOŚiGW finansuje poprawę jakości życia w ośrodkach miejskich

Zielone i czyste miasta

DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA ■ JOANNA GORBASZEWICZ

Ponad 1,2 mld zł z Funduszu Spójności przeznaczył dotychczas Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na 153 przedsięwzięcia poprawiające jakość środowiska miejskiego oraz 19 inwestycji wdrażających nowoczesną gospodarkę odpadami. Polskie miasta wydażą na te projekty w sumie przeszło 1,8 mld zł.

Lochów (mazowieckie) rozwija swoje tereny zielone, Kraśnik (lubelskie) odtwarza zielone serce miasta, Dorzecze Parsęty (zachodniopomorskie) przygotowuje dwa nowe parki, Świecie (kujawsko-pomorskie) urządza miejsce rekreacyjno-wypoczynkowe na miejskim osiedlu, Gliwice (śląskie) modernizują Park Chrobrego, Pelplin (pomorskie) przekształca zdegradowany teren po cukrowni w miejsce rekreacji, a Końskie (świętokrzyskie) rekultywuje zbiorniki retencyjne. Gdańsk (pomorskie) tworzy kompleksowy zakład gospodarowania odpadami, Szczecin (zachodniopomorskie) rozbudowuje i wyposaża sieć ekoportów, w Karkonoszach inwestują w linie technologiczne i system segregacji odpadów, a na Podkarpaciu opracowywany jest zintegrowany system gospodarki odpadowo-energetycznej.

Małe i duże miejscowości rozsiane po całej Polsce zmieniają się z dnia na dzień. Prośrodowiskowe inicjatywy są stymulowane m.in. przez unijne środki, będące w dyspozycji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, który wraz z Ministerstwem Środowiska wdraża II oś

priorytetową *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu*, współfinansowaną z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ) 2014-2020.

Wsparcie czynnej ochrony środowiska

Jednym z podstawowych celów Unii Europejskiej jest czynna ochrona śro-

dowiska, która przejawia się np. szeroko zakrojonymi działaniami wspólnotowymi na rzecz dofinansowywania projektów z tego zakresu. Głównym celem POIiŚ 2014-2020, który został w 2014 r. zatwierdzony przez Komisję Europejską, jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

W ramach tego programu, uwzględniona została tzw. II oś priorytetowa, dla której nadrzędną przesłanką do realizacji projektów w zakresie ochrony środowiska miejskiego (temu dedykowane jest działanie 2.5) jest poprawa jakości życia ludzi. Innym równie

Park Rataje w Poznaniu – największy park w Polsce wybudowany po 1989 r. Koszt całkowity inwestycji: ponad 21 mln zł, a dotacja z POIiŚ 2014-2020 (działanie 2.5): blisko 14 mln zł. Zakończenie projektu planowane w marcu 2019 r.

Budowa kościańskiego traktu rekreacyjnego (etap VI). Koszt całkowity inwestycji: ok. 3,4 mln zł, a dotacja z POIiŚ 2014-2020 (działanie 2.5): blisko 3 mln zł. Zakończenie projektu planowane pod koniec 2018 r.

ważnym zadaniem tej osi priorytetowej jest pobudzenie wdrażania nowoczesnej gospodarki odpadami (służy temu działanie 2.2), zgodnie z unijną hierarchią sposobów postępowania z odpadami, co docelowo ma przynieść pozytywny efekt gospodarczy (ponowne wykorzystanie surowców i odzysk energii z odpadów) oraz lepszą jakość życia (likwidacja uciążliwości związanych ze składowaniem odpadów).

Zanim jednak unijne pieniądze trafią do miejskich kas, NFOŚiGW – jako instytucja wdrażająca – musi zorganizować, ogłosić i przeprowadzić nabory wniosków w ramach wymienionych działań (2.5 i 2.2).

Formą dofinansowania w obydwóch przypadkach są dotacje do 85% kosztów kwalifikowanych.

Dotychczas ogłoszono w sumie już 11 naborów, w tym 5 dotyczących działania 2.5 (ostatni zakończył się 29 maja

2018 r.) oraz 6 w zakresie działania 2.2 (piąty nabór z tego działania jest jeszcze na etapie oceny merytorycznej II stopnia, a szósty trwa do 27 lipca 2018 r.).

Więcej zieleni w miastach

Celem unijnego działania 2.5 *Prawa jakości środowiska miejskiego* jest zahamowanie spadku powierzchni terenów zieleni w miastach przez zwiększenie

Małe i duże miejscowości rozsiane po całej Polsce zmieniają się z dnia na dzień. Prośrodowiskowe inicjatywy są stymulowane m.in. przez unijne środki, będące w dyspozycji NFOŚiGW.

obszarów zieleni (w tym parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej), powstałych głównie dzięki rekultywacji bądź remediacji terenów zdegradowanych i zanieczyszczonych działalnością człowieka.

Koncentracja ludności na obszarach miejskich sprawia, że kwestie ochrony środowiska są tu szczególnie ważne, tym bardziej, że mają kluczowe znaczenie także dla zdrowia ludzkiego. Do zagrożeń, z jakimi borykają się mieszkańcy obszarów zurbanizowanych, zalicza się występowanie obszarów zdegradowanych oraz niewystarczający udział terenów zieleni w ogólnej powierzchni miast.

W ramach działania wsparcie kierowane jest: 1) na rekultywację na cele środowiskowe obszarów zdegradowanych oraz remediację terenów zanieczyszczonych, skutkującą usunięciem zagrożenia z ich strony dla zdrowia ludzi i środowiska; 2) na działania prowadzące do poprawy bądź przywrócenia biologicznej aktywności zdegradowanych i zanieczyszczonych akwenów w miastach; 3) na projekty bezpośrednio związane

z rozwojem terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych, w tym również tzw. zielonej infrastruktury, co przyczyniać się będzie do promowania miejskich systemów regeneracji i wymiany powietrza (ma to także istotne znaczenie w walce ze smogiem), powstrzymania fragmentacji przestrzeni miast i będzie pozytywnie wpływać na jakość życia mieszkańców.

Działanie 2.5 obejmuje trzy typy projektów: wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów; rozwój terenów zieleni w miastach i ich obszarach funkcjonalnych; inwentaryzacja terenów zdegradowanych i terenów zanieczyszczonych.

Realizacja tego typu zadań wpisuje się w rządowy *Program dla Śląska oraz Pakiet dla średnich miast. Program dla Śląska* jest jednym z kluczowych projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), przyjętej przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r.

Jednym z projektów strategicznych realizujących SOR jest *Pakiet dla średnich miast* – ukierunkowany na wyrównanie szans rozwojowych wszystkich obszarów, w szczególności tych z największymi problemami społeczno-gospodarczymi.

Poprawa jakości środowiska miejskiego za 1,1 mld zł

NFOŚiGW przeprowadził 5 naborów z działania 2.5. Podsumowując 4 pierwsze nabory, trzeba zaznaczyć, że wpłynęło na nie 250 wniosków. Ocenionych pozytywnie zostało 167 przedsięwzięć. Do tej pory zawarto 153 umowy, których koszty całkowite wynoszą blisko 999 mln zł, z czego dotacje to ponad 761 mln zł. Efektami wspartych inwestycji będą: przeszło 116 ha powierzchni zrehabilitowanych gruntów, 7 zrehabilitowanych obiektów, 128 ośrodków miejskich realizujących

projekty dotyczące zieleni miejskiej oraz ok. 650 ha dodatkowego obszaru czynnego biologicznie.

Ostatni, piąty konkurs zakończył się 29 maja 2018 r. i dotyczył dwóch typów projektów. Aż 100 mln zł zarezerwowano na wsparcie dla zanieczyszczonych lub zdegradowanych terenów, przy

Realizacja zadań w ramach działania 2.5 *Poprawa jakości środowiska miejskiego wpisuje się w rządowy Program dla Śląska oraz Pakiet dla średnich miast. Program dla Śląska* jest jednym z kluczowych projektów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjętej przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r.

czym 80 mln zł z tej puli przeznaczone będzie na projekty realizowane na obszarze województwa śląskiego (zgodnie z założeniami rządowego *Programu dla Śląska*). Z kolei 20 mln zł podzielone będzie pomiędzy przedsięwzięcia z zakresu rozwoju terenów zieleni w miastach. W naborze tym wpłynęło 91

wniosków. Rozstrzygnięcie konkursu przewidziano na listopad 2018 r.

O pieniądze z Funduszu Spójności mogły wnioskować: jednostki samorządu terytorialnego (JST) i ich związki oraz podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych JST. Ponadto, katalog potencjalnych beneficjentów w przypadku pierwszego typu projektów (odtworzenie przyrody na zniszczonych terenach) był szerszy o regionalne dyrekcje ochrony środowiska i Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Dotychczas, z całego budżetu działania 2.5 (1,1 mld zł) wykorzystano 761 mln zł w zawartych umowach. W najbliższym czasie planowane jest podpisanie kolejnych 14 umów na kwotę 162 mln zł.

Rozwój gospodarki odpadami

Pomimo postępu, jaki można obserwować w ostatnich latach w obszarze gospodarki odpadami, konieczny

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych „Orli Staw” (kabina sortownicza) wybudowany w 2006 r., współfinansowany ze środków ISPA/FS. Obecnie nowy projekt w zakresie modernizacji ZUOK jako Regionalnego Centrum Recyklingu jest w ocenie merytorycznej NFOŚiGW. Koszt całkowity inwestycji: 96 mln zł, a dotacja z POIiŚ 2014–2020 (działanie 2.2): 53 mln zł. Zakończenie planowane na październik 2022 r.

Zakład Zagospodarowania Odpadów w Jarocinie – jeden z najnowocześniejszych zakładów tego typu w Polsce. Koszt całkowity inwestycji: ponad 147 mln zł, a dotacja z POIiŚ 2007-2013: blisko 84 mln zł. Projekt zakończony w czerwcu 2016 r. Obecnie NFOŚiGW ocenia wniosek o dofinansowanie z POIiŚ 2014-2020 rozbudowy ZZO

jest wzmocniony rozwój infrastruktury umożliwiającej prowadzenie gospodarki odpadami w zgodzie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów oraz przygotowanie ich do ponownego użycia i recyklingowi.

Na państwa członkowskie UE nałożony został również obowiązek redukcji masy odpadów komunalnych kierowanych do składowania.

Dlatego unijne działanie 2.2 *Gospodarka odpadami komunalnymi* wspiera przede wszystkim rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi, mający na celu zastąpienie przeważającego obecnie sposobu zagospodarowania tych odpadów (tj. poprzez składowanie)

metodami sprzyjającymi praktycznemu zastosowaniu hierarchii sposobów postępowania z odpadami, m.in. przez dofinansowywanie infrastruktury do

Efektami wspartych inwestycji będą: przeszło 116 ha powierzchni zrehabilitowanych gruntów, 7 zrehabilitowanych obiektów, 128 ośrodków miejskich realizujących projekty dotyczące zieleni miejskiej oraz ok. 650 ha dodatkowego obszaru czynnego biologicznie.

selektywnego zbierania odpadów komunalnych, instalacji do odzysku (np. termicznego przekształcania odpadów z odzyskiem energii), recyklingu odpadów (np. kompostowania odpadów zielonych) oraz instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.

Przykłady przedsięwzięć, które mogą być tworzone w ramach tego działania to projekty obejmujące swoim zakresem elementy gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w tym instalacje do termicznego przekształcania odpadów; obejmujące swoim zakresem elementy gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, z wyłączeniem instalacji do termicznego przekształcania odpadów (zarówno inwestycje dotyczące wyłącznie Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, jak i te w zakresie innych elementów niż wyłącznie PSZOK-i); a także projekty dotyczące wyłącznie instalacji do termicznego przekształcania odpadów.

Konferencja prasowa Zarządu NFOŚiGW w ramach wyjazdu studyjnego dla dziennikarzy pn. „Zielone i czyste miasta” (Poznań, 10 maja 2018 r.). Na zdjęciu Prezes NFOŚiGW Kazimierz Kujda udziela wywiadu mediom na temat programu „Czyste Powietrze”

Gospodarka odpadami komunalnymi z budżetem 2,2 mld zł

NFOŚiGW przeprowadził 5 naborów (kolejny jeszcze trwa), w których zebrano 107 wniosków. Na razie podpisano 19 umów o kosztach całkowitych ok. 859 mln zł, z czego dotacje wynoszą razem ponad 479 mln zł. W efekcie realizacji tych przedsięwzięć zostaną wybudowane lub kompleksowo zmodernizowane 4 zakłady zagospodarowywania odpadów, co wiąże się też z następującymi rezultatami: 44 wsparte PSZOK-i, 16 kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących gospodarki odpadami, ponad 1,6 mln osób objętych systemem zagospodarowania odpadów oraz 122 tys. ton rocznie mocy przerobowej zakładów zagospodarowania odpadów.

Tymczasem w trwającym do 27 lipca 2018 r. szóstym naborze, o dofinanso-

wanie mogą ubiegać się projekty obejmujące swoim zakresem elementy gospodarki odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, z wyłączeniem instalacji do termicznego przekształcania odpadów. Wyszczegół-

Zostaną wybudowane lub kompleksowo zmodernizowane 4 zakłady zagospodarowywania odpadów, co wiąże się też z następującymi rezultatami: 44 wsparte PSZOK-i, 16 kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących gospodarki odpadami, ponad 1,6 mln osób objętych systemem zagospodarowania odpadów oraz 122 tys. ton rocznie mocy przerobowej zakładów zagospodarowania odpadów.

niono dwa rodzaje projektów. 100 mln zł zarezerwowano na inwestycje dotyczące wyłącznie PSZOK-ów, które będą

obsługiwać powyżej 20 tys. mieszkańców lub wartość ich kosztów kwalifikowanych będzie większa niż 2 mln zł (wymagane jest spełnienie przez projekt co najmniej jednego ze wskazanych warunków). I tyle samo na przedsięwzięcia dotyczące innych elementów niż wyłącznie PSZOK-i, dla których wartość kosztów kwalifikowanych będzie większa niż 8 mln zł.

Potencjalnymi beneficjentami mogą zostać: JST i ich związki, działające w ich imieniu jednostki organizacyjne oraz podmioty świadczące usługi publiczne, w ramach realizacji obowiązków własnych JST.

Z całego unijnego budżetu działania 2.2 (2,2 mld zł), do tej pory wykorzystano 479 mln zł.

Dodatkowe 1,9 mld zł od NFOŚiGW

Do puli unijnych środków, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dokłada krajowe wsparcie zdefiniowane w trzech programach priorytetowych, przewidzianych na lata 2015–2020, których łączny budżet to 1,9 mld zł. Są to: *Racjonalna gospodarka odpadami* z budżetem przeszło 1,7 mld zł, *Ochrona powierzchni ziemi* z kapitałem w wysokości prawie 151 mln zł oraz *Gospodarka o obiegu zamkniętym w gminie – program pilotażowy*, na który zarezerwowano 45 mln zł.

W ramach 6. części programu *Racjonalna gospodarka odpadami* (nabory dla większości zakończą się 21 grudnia br.) do wykorzystania jest jeszcze ok. 1,2 mld zł (16 mln zł dotacji oraz 1,1 mld zł pożyczek). Dofinansowane będą: selektywne zbieranie i zapobieganie powstawaniu odpadów (beneficjenci: JST i ich związki, przedsiębiorcy); instalacje gospodarowania

odpadami (beneficjenci jw.); modernizacja stacji demontażu pojazdów (nabór dla przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów, którzy zamierzają rozbudować lub modernizować stacje demontażu pojazdów), zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji (beneficjenci: powiaty i gminy, nabór do końca lipca br.), międzynarodowe przemieszczanie odpadów (dot. państwowych jednostek budżetowych, nabór zakończony) oraz projekty POIiŚ (dla beneficjentów unijnego działania 2.2).

Z kolei w programie priorytetowym *Ochrona powierzchni ziemi*, NFOŚiGW zarezerwował 82,5 mln zł dotacji i blisko 68,5 mln zł pożyczek na inwestycje ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko oraz przywracające do ponownego użytkowania tereny zdegradowane przez rekultywację, w tym remediację, wraz z usuwaniem odpadów. Nabór trwa do 21 grudnia 2018 r. O dofinansowanie – w zależności od przedmiotu projektu – mogą starać się m.in.: JST i ich związki, podmioty publiczne działające w imieniu Skarbu Państwa, a także osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą, przedsiębiorstwa państwowe i spółki prawa handlowego. Pieniądze zostaną rozdysponowane w dwóch częściach programu. Chodzi o rekultywację terenów zdegradowanych lub usuwanie i unieszkodliwianie niewłaściwie składowanych odpadów bądź współfinansowanie projektów POIiŚ 2014-2020 dla działania 2.5.

Natomiast upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym w oparciu o pilotażowe, kompleksowe koncepcje realizowane w gminach: Krasnobród, Łukowica, Sokoly, Tuczno i Wieluń –

to cel programu *Gospodarka o obiegu zamkniętym w gminie – program pilotażowy* (nabór do 29 czerwca br.). Do

Do puli unijnych środków NFOŚiGW dokłada krajowe wsparcie zdefiniowane w trzech programach priorytetowych, przewidzianych na lata 2015-2020, których łączny budżet to 1,9 mld zł.

wykorzystania jest 20 mln zł dotacji i 25 mln zł pożyczek. O dofinansowanie projektu – który musi być ujęty w koncepcji wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym w danej gminie, a następnie w porozumieniu zawartym przez gminy z NFOŚiGW – mogą starać się: JST; zarejestrowane na terenie Rzeczypospolitej Polskiej osoby prawne; jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną oraz osoby fizyczne.

Przyszłość zielonych i czystych miast

O podjętych wysiłkach w zakresie

poprawy jakości życia w ośrodkach miejskich na przykładzie – dofinansowanych przez NFOŚiGW – inwestycji na terenie Wielkopolski rozmawiano podczas czwartego z kolei wyjazdu studyjnego NFOŚiGW dla dziennikarzy, który odbył się w dniach 10–11 maja 2018 r. Podczas konferencji prasowej Zarządu Narodowego Funduszu oraz wizytacji przedsięwzięć w Poznaniu (Park Rataje) i Kościanie (Trakt Rekreacyjny) przedstawiciele kilkunastu redakcji zobaczyli od strony praktycznej, jak zazieleniają się polskie miasta dla zdrowia, odpoczynku i środowiska. Z kolei w Jarocinie (Zakład Zagospodarowania Odpadów) i Kaliszu (Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Orli Staw) przekonali się, na czym polega gospodarka o obiegu zamkniętym i co dzieje się w sferze oczyszczania miast ze „śmieci”. Efekty tych działań są już widoczne i odczuwalne dla tamtejszych mieszkańców, a przyszłość w miastach jawi się jeszcze bardziej przyjazna dla ludzi i środowiska. ■

Konferencja prasowa Zarządu NFOŚiGW w ramach wyjazdu studyjnego dla dziennikarzy pn. „Zielone i czyste miasta” (Poznań, 10 maja 2018 r.). Na zdjęciu Wiceprezes NFOŚiGW Dominik Bąk udziela wywiadu dla TVP3 Poznań na temat dofinansowanych przez NFOŚiGW wielkopolskich projektów ekologicznych

Kadra kierownicza Departamentu Ochrony Ziemi. Na zdjęciu (od lewej): Joanna Kozłowska-Mikołajczyk, Jarosław Roliński, Beata Kuś

Departament Ochrony Ziemi

Jarosław Roliński

Dyrektor Departamentu Ochrony Ziemi

Absolwent inżynierii środowiska na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Łódzkiej. Ukończył także podyplomowe studia administracji na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz podyplomowe studia na Wydziale Zarządzania Warszawskiej Wyższej Szkoły Zarządzania na kierunku Doradca ds. Ochrony Środowiska.

Zawodowo „od zawsze” związany... ze śmieciami. W zarządzie samorządu

Łodzi odpowiadał za stan sanitarny, w Warszawie pracował m.in. w Zarządzie Oczyszczania m.st. Warszawy, nowo tworzonego Biurze Ochrony Środowiska, Miejskim Przedsiębiorstwie Oczyszczania Miasta. Był pierwszym przewodniczącym Rady Nadzorczej MPO w m.st. Warszawa. Od 12 lat pracuje w NFOŚiGW w Departamencie Ochrony Ziemi. Zaczynając od eksperta, przeszedł kolejne szczeble, aż do stanowiska dyrektora departamentu. Gospodarka odpadami to nie tylko

jego praca, ale też prawdziwa pasja i ulubiony temat rozmów.

Wolny czas to przede wszystkim spotkania z najlepszymi przyjaciółmi – książkami. Chętnie sięga po literaturę historyczną. Jest miłośnikiem twórczości Stanisława Lema, w której znajduje proroczą wizję czasów dzisiejszych i niepokojące prognozy na przyszłość, przepełnione jednak swoistym poczuciem humoru i refleksyjnym optymizmem. Nie stroni również od innych autorów, wracając chętnie do znakomitych pozycji

szkolnych takich jak „Chłopi”, „Lalka”, czy „Nad Niemnem” lub książek... dla dzieci, np. serii o Muminkach. Można w niej znaleźć mądrość, której brakuje w wielu czołowych pozycjach rynku wydawniczego ostatnich lat. W lekturze przeszkadzają mu rozpieszczone psy (jest właścicielem trzech), mają one konkurencję w tradycyjnie niezależnym

kocie. Menażerię dopełnia papuga.

Praca lub książki to nie wszystko. Gdy trzeba się ruszyć – wybiera góry. Wędrówka po niezbyt zatłoczonych szlakach pozwala mu rozejrzeć się wokół i po raz kolejny przypomnieć sobie, że świat jest piękny, choć nie zawsze chcemy to zauważyć. Oczywiście zachód słońca nad morzem, szczególnie

po sezonie, też robi na nim wrażenie, ale... co góry to góry.

Podkreśla, że jego największym sukcesem są dzieci. Dumny jest z córki i syna, którzy zbliżają się do zakończenia studiów na pierwszym lub drugim kierunku i w dalszym ciągu chcą jeszcze z ojcem porozmawiać, a czasami nawet gdzieś wspólnie się wybrać. ■

Joanna Kozłowska-Mikołajczyk

Kierownik Wydziału Gospodarki Odpadami

Absolwentka Wydziału Ekonomii Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) w Warszawie. W roku 2006 uzyskała dyplom MBA w ramach podyplomowych studiów realizowanych przez SGGW. Jej doświadczenie zawodowe w całości związane jest z finansowaniem ochrony środowiska. Pracę w Narodowym Funduszu rozpoczęła w 2004 r. w De-

partamencie Ochrony Powietrza, gdzie zdobywała pierwsze zawodowe szlify. Następnie przez wiele lat zajmowała się koordynacją projektów i programów priorytetowych w Departamencie Ochrony Ziemi. Od lutego 2017 r. kieruje Wydziałem Gospodarki Odpadami wdrażającym projekty z zakresu gospodarki odpadami oraz ochrony powierzchni Ziemi, finansowane z unij-

nych środków POIiŚ oraz środków krajowych.

Prywatnie jest mężatką, mamą dwóch synów: Maćka i Adama. Czas wolny, którego niestety nie ma zbyt dużo, lubi spędzać aktywnie z rodziną na rowerze, basenie i... boisku piłkarskim. Uwielbia aromatyczną kawę, dobre wino i ciekawą książkę, szczególnie kryminały. ■

Beata Kuś

Kierownik Wydziału Geologii i Górnictwa

Absolwentka Wydziału Geologii Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego Uniwersytetu Łódzkiego. Ukończyła również Podyplomowe Studium Samorządu Terytorialnego i Rozwoju Lokalnego organizowane przez Uniwersytet Warszawski i Podyplomowe Studium – Informatyka i Zarządzanie w Ochronie Środowiska na Politechnice Warszawskiej.

Karierę w NFOŚiGW rozpoczęła

w 2005 r., koordynując zadania proekologiczne z zakresu geologii i górnictwa. Wcześniej zdobywała doświadczenie w Ministerstwie Gospodarki, gdzie zajmowała się kwestiami związanymi z nadzorem właścicielskim, a następnie finansowaniem procesu restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego. Pnąc się po szczeblach kariery w 2013 r. została Kierownikiem Wydziału Geologii i Górnictwa w Departamencie Ochrony Ziemi. Praca w Narodowym

Funduszu – jak i współpraca z branżą geologiczno-górnictwą – sprawiają jej wiele satysfakcji.

Jest uporządkowana i skrajnie pedantyczna, co często stanowi problem dla innych, ale nie dla niej. Pasjonującą dalekie podróże, poleca wszystkim 27-kilometrowy trekking z El Chalten pod Fitz Roy w Patagonii, jak i odkrywanie uroczych zakątków Polski. Nie stroni również od spokojnych rodzinnych poranków i słodkiego lenistwa. ■

Odnawialne źródło finansowania ochrony środowiska w Polsce

KRZYSZTOF PIEKARZ

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, będący państwową osobą prawną, działa na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519, z późn. zm.), zwanej ustawą POŚ. Zapisy te określają sposób korzystania ze środowiska przez podmioty gospodarcze, wnoszenia opłat, jak również wydatkowania środków zgromadzonych z tych opłat. Ustawa POŚ definiuje też źródła przychodów Narodowego Funduszu oraz katalog kierunków wydatkowania tych środków.

NFOŚiGW ma kilka głównych źródeł przychodów, pochodzących ze środków krajowych. Oto one:

Przychody z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska

Są one konsekwencją wypełniania przez podmioty korzystające ze środowiska obowiązku wnoszenia opłat i kar środowiskowych, o których mowa w art. 284 i 298 ustawy POŚ. Podmioty korzystające ze środowiska wnoszą opłaty do urzędów marszałkowskich na zasadach samoopodatkowania. Urzędy marszałkowskie przekazują środki, w ustalonych proporcjach, do Narodowego i wojewódzkich funduszy oraz do budżetów powiatów i gmin.

Na przychody z tego tytułu składają się opłaty za pobór wód i wprowadzanie ścieków, opłaty za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, opłaty za przydzielone uprawnienia do emisji, opłaty za składowanie odpadów, opłaty za usunięcie drzewa lub krzewu oraz

kwoty pomniejszych, stanowiące 7,5% wpływów z opłat za wprowadzanie do powietrza dwutlenku siarki (SO₂) i tlenków azotu (NO_x).

Przychody z tytułu opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych

Są wynikiem wnoszenia opłat, ustalanych na podstawie przepisów działu VII Opłaty ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1131, z późn. zm.). Przedsiębiorcy wydobywający kopaliny i przedsiębiorcy uzyskujący koncesje zobowiązani są do uiszczenia opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych.

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii

Przychody z tego tytułu realizowane są w Narodowym Funduszu od 2007 r. Wpływy pochodzą z opłat zastępczych uiszczanych przez podmioty, zajmujące się wytwarzaniem energii elektrycznej

lub jej obrotem, w związku z nieuzyskaniem odpowiedniego poziomu produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii i kogeneracji w poprzednim roku oraz kar za niewypełnienie tego obowiązku.

Przychody z tytułu opłat zastępczych i kar wynikających z ustawy o efektywności energetycznej

Przychody z tego tytułu realizowane były w Narodowym Funduszu od 2013 r. na podstawie ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 2167, z późn. zm.). Pochodzą z opłat zastępczych uiszczanych przez przedsiębiorstwa energetyczne, sprzedające energię, ciepło lub gaz ziemny odbiorcom końcowym przyłączonym do sieci, odbiorców końcowych, przyłączonych do sieci, będących członkami giełdy towarowej oraz towarowe domy maklerskie lub domy maklerskie, działające na zlecenie odbiorców końcowych w związku z nieuzyskaniem i nieumorzeniem odpowiednich ilości świadectw efektywności energetycznej, potwierdzających uzyskanie wymierzonych oszczędności energii w obszarach wskazanych w ustawie.

Przychody z pozostałych opłat i kar środowiskowych

Poza omówionymi głównymi źródła-

mi wpływów, Narodowy Fundusz otrzymuje ponadto znacznie niższe przychody z tytułów: opłat wynikających z ustawy o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji; opłat produktowych; opłat rejestracyjnych za wydanie pozwolenia zintegrowanego; opłat, o których mowa w art. 142 ustawy Prawo wodne; opłat za otwarcie rachunku w rejestrze Unii oraz opłat rocznych, wynikających z ustawy o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych; opłat wynikających z ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych; opłat wynikających z ustawy o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym; kar wynikających z ustawy o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów; opłat wynikających z ustawy o bateriach i akumulatorach; kar wynikających z ustawy o odpadach opłat, wynikających z ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami; nawiązek, wynikających z art. 47 Kodeksu Karnego.

Odsetki od udzielonych pożyczek

Ze względu na obowiązujące przepisy ustawowe przychody wpływające do Narodowego Funduszu muszą być ewidencjonowane na odrębnych rachunkach tzw. zobowiązanych wieloletnich i wydatkowane zgodnie z zapisami tworzącymi te przychody. Nie jest więc możliwe finansowanie np. modernizacji

oczyszczalni ścieków z przychodów uzyskanych z ustawy Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Finansowanie ochrony środowiska

Jednym z głównych celów gospodarowania środkami przez Narodowy Fundusz jest efektywne wykorzystanie posiadanych środków poprzez udzielanie dofinansowania na przedsięwzięcia poprawiające stan środowiska w taki sposób, aby osiągnąć jak największy efekt ekologiczny z tych środków. Służą temu przede wszystkim stosowanie różnych form finansowania ze szczególnym uwzględnieniem finansowania zwrotnego.

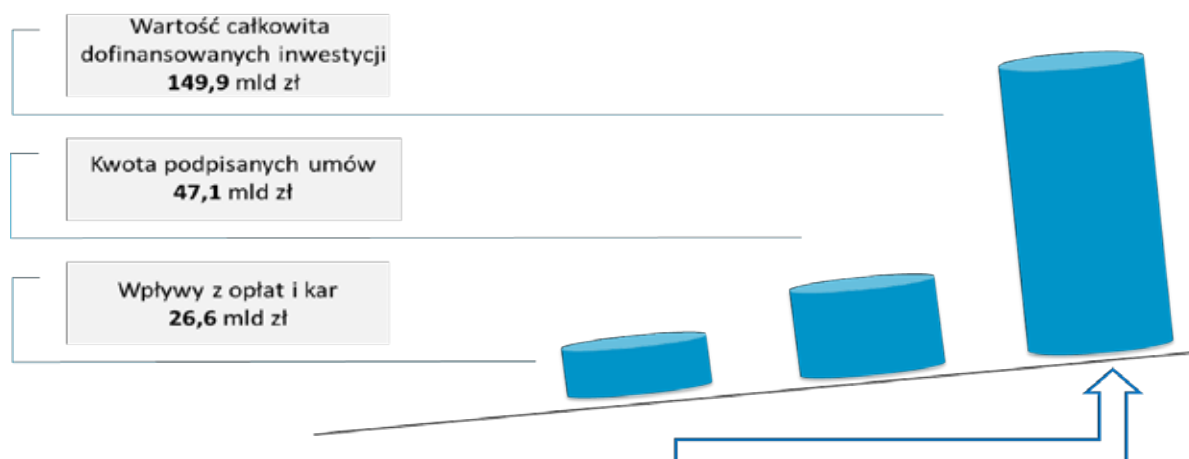
Dzięki zastosowaniu finansowania pożyczkowego, możliwe jest kilkukrotne dofinansowanie przedsięwzięć prośrodowiskowych środkami otrzymanymi jednorazowo od podmiotów, korzystających ze środowiska. Polityka stosowania w przeważającym stopniu finansowania zwrotnego, prowadzi w dłużnym okresie do możliwości przeznaczania nie tylko wyższych kwot ogółem na finansowanie ochrony środowiska, ale również do udzielania wyższych dotacji. Beneficjentami dofinansowania staje się szersza grupa odbiorców – zarówno wnoszący opłaty środowiskowe, jak i organizacje działające non-profit.

Należy też wskazać, że Narodowy Fundusz jest instytucją samofinansującą, gdyż odsetki od udzielanych pożyczek znacznie przekraczają jego koszty funkcjonowania. Dodatkowo część jego kosztów własnych jest refundowana ze środków pomocy technicznej wdrażanych zagranicznych instrumentów finansowych.

W okresie 29 lat działalności NFOŚiGW tzw. wpływy ekologiczne wyniosły **26,6** mld zł, a dzięki stosowaniu finansowania zwrotnego, pozwoliło to na podpisanie **28.467** umów na realizację przedsięwzięć finansowanych ze środków własnych Narodowego Funduszu kwotą **47,1** mld zł i wygenerowało inwestycje ekologiczne o wartości całkowitej **149,9** mld zł.

Każde **1** zł wpływów ekologicznych umożliwiło dofinansowanie inwestycji proekologicznych kwotą **1,8** zł ze środków własnych NFOŚiGW, mobilizując jednocześnie 2,2 zł z innych źródeł (m.in. środki beneficjenta). Efekty tzw. dźwigni finansowej przedstawiono na rys. 1.

Biorąc pod uwagę możliwość udzielania pożyczek przez Narodowy Fundusz, wartość realizowanych inwestycji znacznie przekracza uzyskane wpływy ekologiczne. Można więc stwierdzić, że NFOŚiGW jest odnawialnym źródłem finansowania ochrony środowiska w Polsce. ■

Rys. 1 Finansowanie przedsięwzięć proekologicznych przez NFOŚiGW w latach 1989-2017 – podpisane umowy ze środków własnych

Generatory wniosków NFOŚiGW

Oprac. KRZYSZTOF KUCZEK

Ci, którzy zgłaszają swoje przedsięwzięcia do NFOŚiGW w celu uzyskania wsparcia finansowego, zobowiązani są korzystać z wersji elektronicznej dwóch generatorów wniosków: o dofinansowanie i płatność. W kilku prostych krokach podpowiadamy, jak korzystać z tych systemów.

Obydwa generatory wykorzystują ten sam szablon graficzny oraz ikony nawigacji. Zostały przygotowane w taki sposób, aby jak najbardziej ułatwić pracę użytkownikom. Dzięki temu po złożeniu wniosku łatwo przejść do jego rozliczenia.

Jak z nich korzystać?

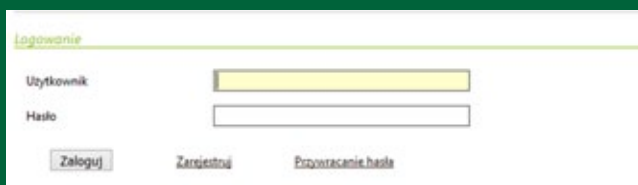
Korzystanie z generatorów polega na rejestrowaniu danych poprzez Internet w bazie NFOŚiGW. Każda osoba korzystająca z generatora musi posiadać w nim konto. Aby możliwe było zautomatyzowanie pracy – system

ma formularze wniosków gotowe do wypełnienia. Wypełnione formularze mogą zostać przesłane do NFOŚiGW w formie elektronicznej oraz muszą zostać wydrukowane w celu przesłania ich pocztą tradycyjną.

Każdy rejestr w systemie wyświetla dane w określonym przez użytkownika porządku. Aby ułatwić wyszukiwanie wniosków możliwe jest, poprzez zadanie określonych warunków, filtrowanie wyświetlanych pozycji. Każdy wniosek

Krótki opis działania generatorów

Krok 1. Aby możliwe było korzystanie z systemu konieczne jest założenie konta w systemie. W tym celu na stronie logowania GWD (<http://gwd.nfosigw.gov.pl>) lub GWP (<https://gwpc.nfosigw.gov.pl:442/>) należy kliknąć link Za-rejestruj.

Krok 2. Po zalogowaniu do generatora widoczna jest lista wszystkich wniosków, do których uprawnienia ma użytkownik. Lista zawiera podstawowe informacje o każdym wniosku, w tym m.in.: rodzaj dokumentu, nazwę przedsięwzięcia/zadania, nazwę beneficjenta, wnioskowaną kwotę, status.

Krok 3. Każda pozycja menu identyfikowana jest przez ikonę. Poniższa tabela zawiera opis wszystkich dostępnych funkcji menu.

	Umożliwia zapisanie wprowadzonych danych i powrót na stronę główną.
	Pozwala dodać załączniki do wniosku. Jeśli wniosek nie wymaga załączników ikona nie jest widoczna.
Szczegóły wniosku o statusie Roboczy	
	Pozwala przejść do edycji wniosku.
	Umożliwia wydruk wniosku.
	Pozwala na weryfikację poprawności wypełnianego wniosku.
	Umożliwia zatwierdzenie wniosku (w tym momencie przeprowadzana jest również walidacja).
	Umożliwia zapisanie wniosku w formacie xml.
Szczegóły wniosku o statusie Zatwierdzony	
	Pozwala wyciągnąć wniosek z powrotem do edycji. Status wniosku zmienia się na Roboczy.
Szczegóły wniosku o statusie Przesłany do NFOŚiGW lub Zarejestrowany	
	Dla wniosków, które zostały już przesłane do NFOŚiGW pozwala na stworzenie aktualizacji i w konsekwencji ponowne jej przesłanie.
Szczegóły aktualizacji	
	Wyświetla historię zmian we wniosku aktualizowanym w stosunku do poprzedniej wersji.

można również wybrać, aby podejrzeć jego szczegóły lub poddać edycji (w zależności od posiadanych uprawnień).

Generator wniosków o dofinansowanie (GWD)

To narzędzie umożliwiające przygotowanie i przekazanie do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wniosków o dofinansowanie projektów ze środków krajowych oraz wniosków o dofinansowanie w ramach unijnego Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Generator umożliwia: wypełnienie wniosku, walidację wniosku, zarejestrowanie wniosku, przekazanie wniosku do NFOŚiGW,

aktualizowanie wniosku po przekazaniu do NFOŚiGW, śledzenie aktualnego statusu wniosku.

Wniosek wypełniany jest przez wnioskodawcę. Podczas walidacji system sprawdza poprawność wprowadzonych przez niego danych. Po poprawnym przejściu walidacji możliwa jest dalsza obsługa wniosku – zatwierdzenie wniosku i przekazanie go do NFOŚiGW.

Generator wniosków o płatność (GWP)

Generator pozwala na przekazanie dokumentów w procesie rozliczania umów o dofinansowanie projektów. Służy do wypełniania formularzy

wniosków (m.in. wniosku o wypłatę środków, rozliczenia końcowego, aktualizacji harmonogramu rzeczowo-finansowego) i składania ich do NFOŚiGW przez beneficjentów. W ramach tego umożliwia: wypełnienie wniosku, weryfikację poprawności wniosku, zarejestrowanie wniosku, przekazanie wniosku do NFOŚiGW, aktualizowanie wniosku po przekazaniu do NFOŚiGW.

Wniosek wypełniany jest przez beneficjenta. Podczas walidacji system sprawdza poprawność wprowadzonych przez niego danych. Po poprawnym przejściu walidacji możliwa jest dalsza obsługa wniosku – zatwierdzenie wniosku i przekazanie go do NFOŚiGW. ■

Ikona	Opis
Strona główna Generatora wniosków o dofinansowanie ze środków krajowych	
	Lista wszystkich wniosków, do których uprawnienia ma Wnioskodawca. Jest to strona główna aplikacji.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Robocze, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Zatwierdzone, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Wysłane do NFOŚiGW, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Zarejestrowane, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Przycisk pozwalający na stworzenie nowego wniosku w systemie.
	Przycisk pozwalający na zarządzanie własnym kontem, w tym na zmianę hasła oraz adresu e-mail.
	Skrzynka wyświetlająca aktualne komunikaty systemowe.
	Przyciski widoczne po prawej stronie ekranu. Pomoc ogólna – po kliknięciu pobierana jest instrukcja użytkownika w postaci pliku w formacie pdf. Ustawienia widoku – umożliwia dostosowanie widoczności kolumn na listach dokumentów. Po naciśnięciu pojawia się okno, na którym użytkownik może wybrać, które kolumny będą wyświetlane na listach wniosków. Wyloguj – umożliwia wyjście z systemu.
Edycja wniosku o statusie Roboczy	

Ikona	Opis
Strona główna Generatora wniosków o dofinansowanie ze środków krajowych	
	Lista wszystkich wniosków, do których uprawnienia ma Wnioskodawca. Jest to strona główna aplikacji.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Robocze, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Zatwierdzone, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Wysłane do NFOŚiGW, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Lista wszystkich wniosków o statusie Zarejestrowane, do których uprawnienia ma Wnioskodawca.
	Przycisk pozwalający na stworzenie nowego wniosku w systemie.
	Przycisk pozwalający na zarządzanie własnym kontem, w tym na zmianę hasła oraz adresu e-mail.
	Skrzynka wyświetlająca aktualne komunikaty systemowe.
	Przyciski widoczne po prawej stronie ekranu. Pomoc ogólna – po kliknięciu pobierana jest instrukcja użytkownika w postaci pliku w formacie pdf. Ustawienia widoku – umożliwia dostosowanie widoczności kolumn na listach dokumentów. Po naciśnięciu pojawia się okno, na którym użytkownik może wybrać, które kolumny będą wyświetlane na listach wniosków. Wyloguj – umożliwia wyjście z systemu.
Edycja wniosku o statusie Roboczy	

Ekoleksykon (część III)

Oprac. MICHAŁ PISKORZ

W trzeciej odsłonie ekoleksykonu wyjaśniamy skróty Funduszy Strukturalnych. To finansowe instrumenty Unii Europejskiej, których główną funkcją jest wpływanie na gospodarki państw członkowskich poprzez dogłębną modernizację i restrukturyzację tych gospodarek, prowadzącą do wyrównania poziomu, a co za tym idzie – do pełnej integracji.

W okresie programowania 2000-2006 występowały cztery rodzaje funduszy strukturalnych: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego; Europejski Fundusz Społeczny; Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolne; Finansowy Instrument Orientacji Rybołówstwa.

W wyniku reformy politycznej na lata 2007-2013 pozostawiono dwa fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR); Europejski Fundusz Społeczny (EFS), a obecnie – w perspektywie 2014-2020 – funkcjonuje pięć funduszy strukturalnych i inwestycyjnych:

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. Finansuje różnego rodzaju projekty skierowane do sektora przedsiębiorstw w zakresie środowiska produkcyjnego i konkurencyjności przedsiębiorstw, szczególnie średnich i małych. Fundusz wspiera m.in. projekty inwestycyjne oraz doradcze przedsiębiorstw.

EFS – Europejski Fundusz Spójności. Fundusz Kohezyjny EFS jest głównym narzędziem finansowym UE wspierającym zatrudnienie w państwach członkowskich oraz promującym spójność gospodarczą i społeczną. Wydatki EFS wynoszą około 10% całkowitego bu-

dżetu UE. Jego celem jest wspieranie państw członkowskich UE, których Dochód Narodowy Brutto (DNB) w przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi mniej niż 90% średniej unijnej. Fundusz pomaga również przy stabilizacji gospodarki, przy czym współfinansuje głównie projekty dotyczące środowiska naturalnego, a także infrastruktury spedycji lotniczej, spedycji morskiej i usług spedycyjnych.

EFROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dysponuje ponad 96 mld euro na lata 2014-2020. Jest instrumentem finansowania drugiego filaru UE, tzn. Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, której celem jest wzmocnienie rolnictwa, leśnictwa i ogólnie obszarów wiejskich UE.

EFMR – Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Jego celem jest wspieranie nie tylko rybaków w przechodzeniu na rybołówstwo zrównoważone, ale także wspieranie społeczności nadmorskich w różnicowaniu lokalnej gospodarki, finansowanie projektów przyczyniających się do tworzenia nowych miejsc pracy oraz podnoszenia jakości życia społeczności nadmorskich w Europie.

FS – Fundusz Spójności. Beneficjen-

tami Funduszu są państwa członkowskie, których dochód narodowy brutto (DNB) na mieszkańca wynosi mniej niż 90% średniego DNB w UE. Jego celem jest zredukowanie dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowanie zrównoważonego rozwoju. FS podlega teraz takim samym zasadom programowania, zarządzania i monitorowania jak EFRR i EFS. W obecnej perspektywie finansowania (2014-2020) z FS skorzystają: Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Estonia, Grecja, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia i Węgry. Łącznie z FS przeznaczono w sumie 63,4 mld euro na działania należące do następujących kategorii: transeuropejskie sieci transportowe – zwłaszcza wskazane przez UE priorytetowe projekty o znaczeniu ogólnoeuropejskim (z FS pochodzą środki na projekty realizowane w ramach instrumentu *Łącząc Europę*); środowisko – w tej dziedzinie środki z FS mogą także wspierać realizację projektów związanych z energetyką i transportem, o ile zapewniają korzyści dla środowiska; w zakresie wydajności energetycznej, wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, rozwoju transportu kolejowego, wspierania intermodalności, wzmocnienia transportu publicznego, itd. ■

Zapowiedzi wydarzeń pod patronatem NFOŚiGW

JOANNA HEYDA

XIX Konkurs o Puchar Recyklingu i VI Polski Kongres Przedsiębiorczości – to wydarzenia, na które w najbliższym czasie warto zwrócić uwagę. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej objął je patronatem honorowym.

XIX Konkurs o Puchar Recyklingu

Poznań 24.10.2018, MTP podczas POL-ECO SYSTEM

<http://www.pucharrecyklingu.pl/o-konkursie/>

Konkurs – organizowany od 18 lat – jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych przedsięwzięć tego typu w Polsce, które w sposób kompleksowy ocenia selektywną zbiórkę odpadów i działania edukacyjne

w tym zakresie. Konkurs jest skierowany zarówno do gmin, jak i przedsiębiorstw, które zajmują się zbiórką i zagospodarowaniem odpadów. Mogą do niego przystąpić także placówki i organizacje takie, jak: szkoły, organizacje pozarządowe, parki narodowe i krajobrazowe oraz centra edukacji ekologicznej. W przypadku gmin i przedsiębiorstw komisja konkursowa ocenia poziomy odzysku poszczegól-

nych frakcji odpadów oraz działania edukacyjne. Podmioty te walczą o nagrody główne, którymi są Puchary Recyklingu, a także o nagrody za wyniki we frakcjach. Z kolei placówki i organizacje konkurują tylko w zakresie prowadzonej ekookucacji. Konkurs jest organizowany przez miesięcznik „Przeгляд Komunalny”, najbardziej poczytne i rozpoznawalne czasopismo łączące administrację rządową i samorządową z branżą komunalną, i ochroną środowiska. NFOŚiGW objął po raz kolejny konkurs patronatem honorowym, a jego przedstawiciel zasiada w kapitule konkursu.

VI Polski Kongres Przedsiębiorczości

Poznań, 24-25.09.2018

www.polskaagencja.pl

Kongres odbędzie się na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich i wezmą w nim udział przedstawiciele biznesu, polityki, nauki oraz administracji publicznej z całego kraju. Najważniejszym celem wydarzenia jest stworzenie platformy porozumienia i wymiany doświadczeń dla polskich przedsiębiorców, naukowców oraz samorządowców. Tematem przewodnim tegorocznej edycji wydarzenia jest nowoczesna gospodarka – kapitał dla przyszłości. Podczas kongresu odbędzie się ponad 25 konferencji branżowych, które obejmą najistotniejsze kwestie związane z rozwojem ekonomicznym

i społecznym, m.in.: energetyką, medycyną, rozwojem regionalnym w perspektywie 2014-2020, współpracą biznesu oraz samorządów, społeczną odpowiedzialnością biznesu, czy ko-

mercjalizacją badań. Partnerami poszczególnych paneli dyskusyjnych będą podmioty, które mają realny wpływ na funkcjonowanie danych sektorów gospodarki. ■

Oddolne inicjatywy pracowników NFOŚiGW – społeczna odpowiedzialność

JOANNA HEYDA

Akcja „Ludzie ludziom” – pracownicy NFOŚiGW dla poszkodowanych w nawałnicach oraz zbiórka przedświąteczna dla najuboższych, pokazały, jak wielkie serca mają ludzie pracujący w NFOŚiGW. To także część działań CSR w NFOŚiGW.

Pomoc jest wpisana w codzienne zadania pracowników Narodowego Funduszu, nie powinno więc dziwić, że włączają się licznie w różnego typu akcje pomocowe i sami je organizują.

Pomoc dla poszkodowanych w nawałnicach

Podczas pierwszej zeszłorocznej akcji pracownicy Narodowego Funduszu w ciągu zaledwie dwóch dni zorganizowali społeczną zbiórkę dla poszkodowanych podczas sierpniowych nawałnic w województwie pomorskim. Skontaktowali się z Wojewódzkim Centrum Zarządzania Kryzysowego w Gdańsku, gdzie uzyskali listę gmin, które najbardziej ucierpiały w skutek wichury 11 i 12 sierpnia 2017 r. Następnie rozmawiali z ośrodkami pomocy społecznej i władzami 4 gmin, aby dowiedzieć się, jakie są bieżące potrzeby mieszkańców i w jaki sposób mogą najlepiej pomóc.

Okazało się, że wieś Nowa Cerkiew w gminie Chojnice potrzebuje różnych artykułów pierwszej potrzeby. Mimo sezonu urlopowego kilkadziesiąt osób

z NFOŚiGW przez dwa dni przynosiło: produkty spożywcze (m.in. ryż, makaron, cukier, mąkę, kaszę, konserwy, weki, słodycze, kawę, herbatę, olej i wodę do picia), środki czystości i higieny osobistej (m.in. ręczniki papierowe, papier toaletowy, mydło, proszki i płyny do prania czy mycia,

szampony) oraz artykuły przemysłowe (gwoździe, rękawice ochronne, plandeki foliowe, siekierę), a także pościel, ręczniki, koce, itp. Jak zawsze podczas tego typu zbiórek pracownicy NFOŚiGW deklarowali dalszą pomoc i pełne zaangażowanie w akcję w razie potrzeby. Akcja „Ludzie ludziom” wypełniła po dach darami serca firmowy bus, który pojechał do Nowej Cerkwi. Na miejscu, niemal natychmiast, rozdysponowano wszystkie przekazane artykuły.

Przekazanie darów NFOŚiGW w szkole w Nowej Cerkwi

Wsparcie dla bezdomnych

Pracownicy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wsparli również najbardziej potrzebujących w okresie zimy, między świętami Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy. W pierwszej połowie marca 2018 r. zorganizowali społeczną zbiórkę darów, dzięki której w 24 kartonach przekazano ubogim przede wszystkim artykuły spożywcze i środki czystości, ale również koce, ręczniki oraz pościel.

Tym razem dary serca pracowników NFOŚiGW pojechały do Domu Chleba, jadłodajni i małego ambulatorium, prowadzonych od ponad 15 lat przez ojców Barnabitów, w Warszawie przy ul. Jana III Sobieskiego 15. Ta pomoc miała szczególny wymiar, gdyż jej odbiorcy byli anonimowi i tacy w większości pragną pozostać. Trudne, często bolesne doświadczenia życiowe zawiodły ich do biedy, chorób, bezdomności i samotności. Między 150 a 200 osób dziennie odnajduje w ośrodku ojców Barnabitów chwilę wytchnienia, ciepły posiłek, dobre słowo.

Pracownicy NFOŚiGW na miejscu spotkali ludzi szczerze zaangażowanych i wdzięcznych za wszystko, co mogą otrzymać. W niedużym, parterowym budynku mieści się kilka długich stołów, znajduje się tam również kuchnia i magazyn odzieży. Panuje spokój i miła atmosfera. Każdy potrzebujący jest mile widziany i każdy znajdzie wsparcie – zarówno materialne, jak i duchowe, a nawet pierwszą pomoc medyczną.

Wokół jest wielu potrzebujących, a pracownicy Narodowego Funduszu, mając tego świadomość, chętnie i licznie włączają się w akcje charytatywne, planują już kolejne, ale również spontanicznie reagują na potrzebę chwili. ■

Przekazanie darów NFOŚiGW dla podopiecznych Domu Chleba oo. Barnabitów w Warszawie

Z aparatem wśród projektów ekologicznych NFOŚiGW

MICHAŁ SOBOTA

To był kolejny w historii Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej konkurs fotograficzny dla pracowników. Tym razem wygrana czekała na autorów zdjęć, dokumentujących przedsięwzięcia wsparte przez NFOŚiGW.

Siedem osób zostało nagrodzonych w konkursie, którego ideą było ukazanie na fotografiach konkretnych obiektów wraz z charakterystycznymi tablicami z logotypem NFOŚiGW oraz informacją, że przy danej inwestycji wykorzystano środki – krajowe i/lub zagraniczne – przyznane przez Narodowy Fundusz.

Na początku 2018 r. jury oceniło nadesłane przez uczestników konkursu prace. Wszystkie spełniały główny wymóg tematyczny, czyli prezentowały specjalnie oznakowane i proekologiczne inwestycje, które zostały zrealizowane dzięki NFOŚiGW. Wyrównany okazał się także poziom merytoryczny i techniczny nadesłanych fotografii.

Dostarczony materiał zdjęciowy dokumentował bardzo szerokie spektrum finansowego wsparcia udzielonego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Fotografie pokazywały takie inwestycje, jak m.in.: poprawa ochrony przeciwpowodziowej Lewina Brzeskiego na rzece Nysie Kłodzkiej, projekt odtworzenia kolonii fok na polskim wybrzeżu, park wydmowy w Helu (rewitalizacja i ochrona siedliska wydmowego), przebudowa dróg pożarowych w Słowińskim Parku Narodowym, poprawa warunków siedlisk ptaków, kompleksowa ochrona nieleśnych

Projekt pn. „Czynna ochrona kompleksu priorytetowych siedlisk napiaskowych w obszarze Natura 2000 na Pustyni Błędowskiej”

Projekt pn. „Dofinansowanie podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego w Legionowie”

Projekt pn. „Odbudowa i wykonanie nowych budowli regulacyjnych na lewym brzegu rzeki Wisły w rejonie ujścia rzeki Plewki”

siedlisk przyrodniczych na terenach wojskowych w obszarze Natura 2000, dofinansowanie podłączeń budynków do zbiorczego systemu kanalizacyjnego, termomodernizację zabytkowego dworu w Kurowie – siedziby Narwiańskiego Parku Narodowego.

Okolicznościowe dyplomy z podziękowaniem oraz nagrody – niespodzianki odebrali: Inga Baranowska (Zespół ds. Oceny Formalnej Wniosków), Jakub Buddek (Wydział Prawny), Rafał Kaniszewski (Wydział Rozliczeń Zagranicznych), Ryszard Rogowski (Departament Kontroli

Przedsięwzięć), Marcin Słupecki (Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych), Dorota Sypień (II Wydział Koordynacji Projektów), Krzysztof Witkowski (II Wydział Wdrażania Projektów).

Wszystkim laureatom serdecznie gratulujemy. ■

Projekt pn. „Ograniczenie antropopresji wynikającej z rozwoju turystyki na obszarze Babiogórskiego Parku Narodowego poprzez budowę i modernizację małej infrastruktury turystycznej oraz monitorowanie presji turystycznej”

Projekt pn. „Rewitalizacja i ochrona siedliska wydmowego – drugi etap tworzenia Parku Wydmowego w Helu”

Największy polski park narodowy oczami pracowników NFOŚiGW

DONATA BIENIECKA-POPARDOWSKA

Poznanie Biebrzańskiego Parku Narodowego, który chroni jedno z najcenniejszych w Europie obszarów bagiennych i jest ostoją rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych, wizyta w Europejskiej Wsi Bocianiej, degustacja podlaskich serów na lokalnym jarmarku, a do tego ognisko z muzyką w tle za rogatekami królewskiego Tykocina w Kiermusach – tak można podsumować wyjazd integracyjny pracowników Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Spotkanie, któremu towarzyszyła wiosenna aura, odbyło się w pierwszy kwietniowy weekend 2018 r. w otoczeniu malowniczych widoków podlaskich rozlewisk. Wzięło w nim udział prawie 90 pracowników NFOŚiGW, którzy pokonali 550 km w niespełna trzy dni. Program wyjazdu przewidywał przede wszystkim odkrywanie walorów największego polskiego parku narodowego.

Żubr jaki jest, każdy widzi

W piątkowe popołudnie, 6 kwietnia, pokoje biurowca przy ul. Konstruktor-skiej 3A w Warszawie nieco opustoszały. Pracownicy NFOŚiGW wsiedli do dwóch autokarów, które wyruszyły w stronę Podlasia. Docelowym przystankiem tego dnia były Kiermusy, Dworek nad Łąkami. To wyjątkowy kompleks historyczno-wypoczynkowy położony niedaleko Białegostoku, w otulinie Narwiańskiego i Biebrzańskiego Parku Narodowego. Szczyci się tradycjami szlacheckimi i ostoją żubra. Tutaj powstała pierwsza prywatna zagroda hodowlana

żubra w Polsce, gdzie obecnie mieszka siedmiu przedstawicieli tego gatunku. Okazałe zwierzęta, które są pod ochroną, można było zobaczyć w ich naturalnym środowisku. Żubr jest największym dziko żyjącym ssakiem w Europie, a według danych Redakcji Księgi Rodowodowej Żubrów, pod koniec 2017 r. w Polsce żyły 1873 osobniki.

Dworek urzekł pracowników Narodowego Funduszu także aleją dębów zasadzonych przez znanych Polaków. W ten sposób swoją obecność na Ziemi Kiermusiańskiej utrwalili m.in.: Krzysztof Penderecki, Zbigniew Religa, Kazimierz Górski, Krzysztof Kolberger i Adam Małysz.

W trosce o bagna

W sobotę, 7 kwietnia – poza znakomitym serem korycińskim na śniadaniowym stole i blaskiem promieni słonecznych na przejrzystym niebie – na pracowników Enfosia czekała 8-godzinna wycieczka po Biebrzańskim Parku Narodowym. O jego florze i faunie opowiadali najlepsi w tym fachu prze-

wodnicy, czyli pracownicy parku, spośród których pierwsze skrzypce grał Dyrektor Andrzej Grygoruk.

Największy z 23 polskich parków narodowych utworzono w 1993 r. Jego powierzchnia zajmuje niecałe 600, a długość szlaków turystycznych – blisko 800 km kw. Co roku te okolice odwiedza przeszło 50 tys. osób. Park jest ostoją łosia (tylko tutaj przetrwał on okres II wojny światowej, obecnie na tym terenie występuje ich ok. 700) oraz wielu rzadkich gatunków ptaków wodno-błotnych. W szerokiej dolinie meandrującej Biebrzy znajduje się imponujący zespół torfowisk i mokradeł zwanych Bagnami Biebrzańskimi. W królestwie ptaków gniazdują np. wodniczki – zagrożone wyginięciem w skali globalnej i orliki grubodziobe – najmniej poznane europejskie ptaki drapieżne. Pracownicy NFOŚiGW wędrowali trasą widokową w dolnym basenie Biebrzy, gdzie dech w piersiach zapierały rozległe krajobrazy oraz – obserwowane przez lunety i lornetki – przelatujące ptaki.

Biebrzański Park Narodowy

Z bocianami w tle

W drodze powrotnej wycieczkowicze podziwiali czarujący zakątek – Pentowo niedaleko Tykocina. To niepowtarzalne miejsce, gdzie znajduje się ponad 20 gniazd bocianich, założonych na słupach, dachach i drzewach. Nie bez kozery więc miejscowość ta (wspólnie z miastem Tykocin) otrzymała – w 2001 r. od niemieckiej Fundacji Europejskiego Dziedzictwa Przyrody EURONATUR – tytuł Europejskiej Wsi Bocianie. Takim mianem może być uhonorowane tylko jedno miejsce w każdym kraju. Nośne hasło stało się niejako szyldem reklamowym, przyciągającym na te tereny miłośników ptaków, o których nie od dziś wiadomo, że są zwiastunem wiosny, a ich gniazda na budynku – symbolem szczęścia i obfitości plonów dla gospodarstwa.

Podglądanie biebrzańskiej przyrody dobiegło końca przed zachodem słońca. Chętni zostali jeszcze w Tykocinie, żeby pospacerować śladami króla Zygmunta Augusta, do którego niegdyś należała ta perła Podlasia. Wieczorem przyszedł czas na integracyjne ognisko.

Kolorowych jarmarków, blaszanych zegarków

Wyjazd pracowników NFOŚiGW zakończył się w niedzielę, 8 kwietnia, jedynym w swoim rodzaju targiem staroci w nadnarwiańskich Kiermusach. To wydarzenie, organizowane co miesiąc od ponad 15 lat, przyciąga jak magnes tłumy zwiedzających. Na Jarmarku Staroci i Rękodziela Ludowego, usytuowanym na Czarciej Polanie, swoje stoiska wystawili miłośnicy antyków z całej Polski. Prezentowano też liczne rękodzieła. Nie obyło się bez degustacji tradycyjnych wyrobów: wędlin, miodów, pieczywa na zakwasie oraz podlaskich serów, owoców i warzyw z kruszewskimi ogórkami na czele.

Budowanie relacji w zespole

Wyjazdy integracyjne pracowników Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej organizowane są od 1996 r. To inicjatywa Marianny Szczepaniak, którą wszyscy kojarzą przede wszystkim jako osobę od 22 lat aktywnie zaangażowaną w działania Komisji Socjalnej (to

z budżetu tej komisji refundowana jest większość kosztów spotkań integracyjnych). W bieżącym roku pobyt na Podlasiu był pierwszym wyjazdem. Do tej pory odbyło się ich w sumie ponad 30. Tego typu integracja przyciąga za każdym razem kilkadziesiąt osób (50–90). W poprzednim roku wizytowano Kazimierz Dolny – zażytkowe miasteczko, będące skarbem architektonicznym w dolinie Wisły, a także Sulejowski Park Krajobrazowy, w tym m.in. rezerwat Niebieskie Źródła.

Takie wyjazdy oczywiście nie są obowiązkowe. Pracownicy różnie się na nie zapatrują. Ci, którzy często w nich uczestniczą, uważają, że to urozmaicenie pracy zawodowej, sprzyjające budowaniu relacji i silniejszego zespołu Enfosia. To idealna okazja do poznawania ludzi z innych komórek organizacyjnych, ale też do zwiedzania najpiękniejszych zakątków Polski. A jak jest w rzeczywistości? O tym będzie można się przekonać podczas kolejnej integracji NFOŚiGW. Zaproszeni są wszyscy. Wystarczy się zgłosić i spakować walizkę. ■

Sport i ekologia mogą iść w parze

MAREK ZUCHMANTOWICZ

Jak powiedział kiedyś znakomity trener piłkarski Kazimierz Górski: *Piłka nożna to gra prosta. Nie potrzeba do niej filozofii.* Zbudował przy tym i poprowadził znakomitą drużynę. Idąc tropem dobrych wzorców, pracownicy NFOŚiGW zorganizowali swój zespół futbolowy i to nie byle jaki, bo odnoszący liczne sukcesy sportowe. Działalność rozpoczęli w 2008 r. – wtedy to rozegrali pierwszy mecz, w którym zmierzyli się z piłkarzami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

W tym roku drużyna NFOŚiGW obchodzi swój jubileusz. Przez 10 lat aktywności uczestniczyła w rozgrywkach trzech lig piłkarskich: lidze ELIT SPORT, Let's Go oraz Sport Lidze. Jej dotychczasowe osiągnięcia są imponujące: czterokrotne zdobycie II miejsca w rozgrywkach ligowych (2012 r., 2015 r. i dwa razy w 2016 r.), III miejsce w II turnieju o puchar Prezesa Haldex

SA (turniej zorganizował beneficjent Narodowego Funduszu z Ożarówic) oraz gwiazda FAIR PLAY w edycji wiosennej 2014 r. ligi ELIT SPORT. Dochodzi do tego trzykrotne zdobycie tytułu najlepszego zawodnika (przez kapitana reprezentacji Dominika Szymańskiego) oraz dwukrotne uzyskanie wyróżnienia dla króla strzelców (przez Piotra Kowalskiego oraz Cezarego Gontarka).

Drużyna piłkarska NFOŚiGW na Turnieju o Puchar Prezesa Haldex S.A. (beneficjenta NFOŚiGW) w Ożarówicach 2 marca 2013 r. Na zdjęciu (od lewej): Piotr Kowalski, Dominik Szymański, Janusz Topolski, Rafał Kręcisz, Cezary Gontarek, Piotr Panasiuk

Bez nich nie byłoby sukcesów

Trzeba wspomnieć, że w rozgrywkach ligowych zawsze walczy o wygraną około 20 zespołów. Na obecne i wcześniejsze sukcesy zapracowało wielu pracowników NFOŚiGW, których nie sposób tu pominąć. W zespole grali: Tomasz Adaszewski, Daniel Cebula, Mirosław Czaja, Radosław Fijałski, Cezary Gontarek, Rafał Gontarek, Marek Ignar, Piotr Kowalski, Andrzej Kowal, Rafał Kręcisz, Piotr Makuch, Andrzej Mikulski, Grzegorz Mitura, Ryszard Najda, Piotr Panasiuk, Andrzej Rzeszotarski, Jakub Skibiński, Marcin Skrobek, Robert Strzelecki, Maciej Wojciechowski, Janusz Topolski, Karol Wiszniewski, Mariusz Zega. Co ciekawe, w iście męskim gronie była też jedna zawodniczka – Magdalena Farat.

Aktualnie na stałe w drużynie grają: Dominik Szymański, Tomasz Kozłowski, Bartosz Berft, Jarosław Stańczyk, Michał Sobota, Michał Szczepaniak, Rafał Kaniszewski. Przyłączają się także osoby wspierające, szczególnie wtedy, kiedy jest trudniej zebrać skład na mecz ligowy. Weteranami drużyny są: Dominik Szymański (kapitan) i Tomasz Kozłowski – grają w zespole najdłużej, bo od samego początku.

Początki były trudne

Drużyna NFOŚiGW trenuje raz w tygodniu przez godzinę. Dodatkowo – również raz w tygodniu – bierze

udział w meczach ligowych. Zawodnicy grają wtedy dwie połowy po 20 minut w składzie: bramkarz i 5 lub 6 zawodników w polu. Mecze mają walor treningowy, ale nawet te poważniejsze niosą także wartość rekreacyjną i zdrowotną. Jakby nie patrzeć, futbol to przecież kilkudziesięciominutowe ćwiczenie aerobowe. I może dostarczać wiele satysfakcji. Potwierdza to Janusz Topolski: – *Gra w piłkę wnosi sportowe wartości – rywalizację, współpracę w zespole, grę w drużynie. Wzmacnia kondycję fizyczną. A gdy czasem człowiek strzeli bramkę to ma ogromną satysfakcję. Jest to też oderwanie od codzienności. Taka różnorodność pomaga później lepiej sprostać wyzwaniom w pracy. Jednak początki naszej gry były trudne. Dostawaliśmy łupnia, bramkę za bramką – mówili nam: musicie swoje dostać, ale potem się nauczycie. Tak się rzeczywiście ułożyło.*

A tak wspomina początki gry Rafał Kręcisz: – To jest świetny trening fizyczny. Nikt za bardzo nie chciał być bramkarzem, to zgłosiłem się ja, pomyślałem, że będzie łatwiej o skład. Dopóki miałem możliwości, broniłem. Lubię ryzyko. Każdy błąd oznacza bramkę dla przeciwnika. Nie ma pomyłek na bramce. I to jest frajda.

Reprezentacja NFOŚiGW ma swoje koszulki. W ten sposób promuje Narodowy Fundusz jako nowoczesną instytucję działającą na rzecz ochrony środowiska i jednocześnie przyjazną rozwojowi pracowników. Mecze ligowe są szczególną okazją do zaprezentowania symbolu NFOŚiGW, ponieważ bierze w nich udział wiele różnych środowisk piłkarskich. Nazwa NFOŚiGW pojawia się także na nagrodach zdobytych przez piłkarzy, a także przy komunikatach dotyczących rozgrywek i zwycięstw, w szczególności na stronach internetowych organizatorów rozgrywek.

Dlaczego warto grać w piłkę nożną?

O zaletach futbolu można powiedzieć wiele. To sport niewątpliwie wszechstronnie rozwijający. Najlepsi zawodnicy posiadają znakomite zdolności fizyczne – szybkość, siłę, wytrzymałość, kondycję, umiejętności techniczne (np. sposób dryblingu), a także wyjątkowe cechy psychiczne (np. skupienie i opanowanie). Sport ten rozwija zmysł obserwacji, refleks, a także umiejętności przewidywania oraz wyobraźnię przestrzenną. W zależności od „specjalizacji” na boisku (można być bramkarzem, obrońcą, pomocnikiem albo napastnikiem) uzyskuje się i doskonali jeszcze inne sprawności. Gra pozwala na odreagowanie negatywnych emocji i na pewno pomaga zachować równowagę. Piłka nożna ma też wartości socjalizacyjne: sprawia, że człowiek lepiej funkcjonuje w grupie, łatwiej się w niej komunikuje, łatwiej mu się z grupą utożsamić. To sport, który może być profilaktyką zapobiegania wielu schorzeń, np. otyłości, nerwicy, chorobom serca i płuc. Wzmacnia odporność układu stawowo-mięśniowego na urazy i wspomaga wytrzymałość kostną. Rozgrywki – czy to na świeżym powietrzu,

czy halowe – stymulują mózg do rozwoju połączeń nerwowych, co skutkuje lepszym myśleniem i koncentracją.

Zaletą piłki nożnej jest też jej prostota, właściwie nie ma osoby, która kiedyś w nią nie grała, albo przynajmniej jej nie obserwowała i która nie orientuje się w jej podstawowych zasadach. Dlatego w grze następuje zawsze szybkie porozumienie. Co najważniejsze, granie w piłkę może być zawsze dobrą zabawą. Jeśli grający zbyt mocno nie przeżywają porażek i zbyt emocjonalnie nie podchodzą do gry kogoś słabszego z drużyny, może to być zdrowy relaks.

Na świeżym powietrzu latem, na hali zimą

Kapitan reprezentacji NFOŚiGW Dominik Szymański zaprasza chętnych pracowników Narodowego Funduszu do gry sportowej w rozgrywkach ligowych, ale też osoby chcące rozpocząć tylko rekreację z piłką. Wszyscy mogą miło spędzić czas w aktywny, piłkarski sposób. Warto jednak zawsze wtedy pamiętać o błyskotliwym spostrzeżeniu Wojciecha Łazarka, selekcjonera polskiej reprezentacji z lat 1986-1989: *W piłce jak na rybach, liczy się to co w sieci.* ■

KWADRANS GIMNASTYKI W PRACY TO RELAKS, ZASTRZYK ENERGII I NOWE ZNAJOMOŚCI

Codziennie (w dni robocze) o godz. 12:00, czyli w samo południe w Narodowym Funduszu organizowana jest 15-minutowa gimnastyka biurowa dla pracowników. Inicjatorem sportowego kwadransa jest Iwona Zając z Departamentu Adaptacji do Zmian Klimatu i Zagrożeń Środowiska, która przyjmuje zgłoszenia i serdecznie zachęca do udziału w tej formie aktywności. W zajęciach może uczestniczyć każdy – nie są męczące i nie wymagają zmiany odzieży, a gimnastyka jest najprostsza z możliwych. Każdy może skorzystać z uwag i pomocy osoby prowadzącej, ale może też ćwiczyć przy pełnej akceptacji grupy, tak jak chce i potrafi. Po prostu przyjdź i spróbuj!

Pracownicy o początkach pracy w Narodowym Funduszu

Oprac. BOGUSŁAW BERNARD

Niedawno minęły jej 22 lata pracy w NFOŚiGW. Zaczynała w Departamencie Kontroli, ale po kilku latach zajęła się odpadami. Dlatego w Departamencie Ochrony Ziemi spędziła kolejne 18 zawodowych lat. Teraz uważa, że przyszedł najwyższy czas na drugie życie, czyli emeryturę. Poznajmy Krystynę Orzechowską-Sambor.

Pracę w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej rozpoczęła w maju 1996 r. Wtedy pracowało tutaj ok. 180 osób. Najpierw – przez 4 lata – pracowała w Departamencie Kontroli, którego dyrektorem był wówczas Stanisław Jabłoński (to było za prezesury Kazimierza Chłopeckiego). Jej zadania polegały głównie na kontroli przedsięwzięć współfinansowanych przez Narodowy Fundusz. Wiązało się to z częstymi wy-

jazdami w różne miejsca w Polsce. Szczególnie zapamiętała rok 1997, w którym to doszło do powodzi tysiąclecia. Jeździła wtedy na Dolny Śląsk, w miejsca szczególnie dotknięte żywiołem. Widziała Wrocław bezpośrednio po powodzi i nie zapomni tego do końca życia... Widok był porażający, wszędzie błoto i ślady niszczącego żywiołu.

Potem przyszedł czas na zawodowe wyzwania w dziedzinie odpadów. Nie bez powodu oczywiście. Ukończyła Państwową Szkołę Techniczną na Wydziale Chemicznym. Następnie w 1981 r. studiowała na Wydziale Ogrodniczym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. Na początku swojej kariery zawodowej pracowała jako chemik w laboratorium badania wody i ścieków w Wydziale Gospodarki Wodnej i Ochrony Powietrza Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy. Pracowała również w dzielnicowej stacji epidemiologicznej jako chemik. Po przerwie macierzyńskiej, w 1970 r. zaczęła pracę w Miejskim Przedsiębiorstwie Oczyszczania w Ośrodku Badawczo-Doświadczalnym,

który ściśle współpracował z Politechniką Warszawską.

Już przed przyjściem do Funduszu specjalizowała się w odpadach. Była członkiem zespołu, który uczestniczył w tworzeniu norm dla badania odpadów. Zespół ten otrzymał nagrodę III stopnia Ministra Budownictwa, Planowania Przestrzennego i Gospodarki Komunalnej za wybitne osiągnięcia w zakresie opracowania metod prognozowania jakości składu odpadów komunalnych. W kontekście tych działań stworzone zostały polskie normy laboratoryjne dla badania odpadów.

W 2000 r. – za namową Wiceprezesa NFOŚiGW Lecha Płotkowskiego – przeszła do Departamentu Ochrony Ziemi, którego dyrektorem był Stanisław Bochniarz. Od razu została rzucona na głęboką wodę. Pierwszym tematem, którym miała się zająć była likwidacja składowisk przeterminowanych środków ochrony roślin. Nazywano te składowiska mogilnikami. Problem ten był bardzo istotny dla ochrony środowiska w Polsce. Betonowe pojemniki izolowane smołą zaczęły się rozszczelniać i w wielu rejonach kraju występowały poważne zagrożenia dla środowiska..

Kolejnym dużym wyzwaniem środowiskowym były opuszczone tereny zajmowane przez jednostki wojskowe Federacji Rosyjskiej. Prowadziła przedsięwzięcia związane z rekultywacją tych terenów. Brała udział w czyszczeniu lotniska w Kluczewie oraz rekultywacji terenu w Bornem Sulinowie.

Krystyna Orzechowska-Sambor

Koordynowała też wiele projektów związanych z budową zakładów unieszkodliwiania odpadów komunalnych.

W tym roku minęło jej 18 lat,

od kiedy pracuje w Departamencie Ochrony Ziemi, a 22 lata, od kiedy rozpoczęła pracę w NFOŚiGW. To szmat czasu. Śmieje się, że po prze-

pracowaniu w sumie 52 lat należy jej się zasłużona emerytura. Z końcem maja 2018 r. zaczęła więc swoje drugie życie... ■

W NFOŚiGW pracuje niecałe dwa lata, a już zebrała sporo doświadczeń zawodowych. Nie tylko o tym Bogusławowi Bernardowi opowiada Sylwia Gajewska.

W listopadzie 2016 r. zostałam stażystką w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Trafiłam do Departamentu Ochrony Ziemi, którym kieruje Jarosław Roliński. Jeszcze podczas studiów miałam praktyki w Ministerstwie Środowiska i ten rodzaj pracy bardzo mi odpowiadał.

Do Funduszu przyszedłam na staż jako magister inżynier, bo ukończyłam SGGW w Warszawie na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska (kierunek: ochrona środowiska).

Po okresie próbnym podpisałam pierwszą umowę o pracę. Wcześniej rozmawiałam z wieloma osobami – zarówno z tymi, którzy cieszą się już stażem pracy tutaj, jak również z moimi rówieśnikami – i wszyscy uważali, że jest to prestiżowa instytucja. Taki zakład pracy w CV na pewno nam młodym ułatwia zdobywanie nowych przyzwołków zawodowych. Poza tym jestem przekonana, że Narodowy Fundusz ma ogromny wpływ na poprawę środowiska w naszym kraju i oddziałuje na jakość naszego codziennego życia. Dzięki pracy w tej instytucji człowiek ma poczucie wypełniania misji polegającej na pomaganiu środowisku.

Podczas praktyk moją opiekunką była najpierw Katarzyna Marzantowicz, a potem Joanna Kozłowska-Mikołajczyk. Zaczynałam od archiwizacji dokumentów. Potem pomagałam w sekretariacie departamentu, a w międzyczasie dostawałam do oceny wnioski, dzięki czemu mogłam zapoznać się z problematyką

ich rozpatrywania, a także poznać źródła środków finansowych oraz rodzaje przedsięwzięć, które mogą otrzymać wsparcie Funduszu. Zajmowałam się wnioskami krajowych małych banków żywnościowych, które zwracały się o dofinansowanie np. zakupu samochodów-chłodni.

Po zakończeniu stażu, do moich zadań należała ocena formalna wniosków gmin i powiatów o udzielenie dofinansowania dla pojazdów wycofanych z eksploatacji. Obecnie pracuję w sekretariacie dyrektora departamentu. Poza wypełnianiem standardowych zadań na

tego typu stanowisku odpowiadam też m.in. za zbieranie informacji na temat wniosków planowanych do przedstawienia na zarządzie.

Lubię ludzi, z którymi pracuję. Atmosfera w naszym departamencie jest dobra i „zdrowa”. Pracownicy mogą w nieskrępowany sposób rozmawiać z dyrektorem praktycznie na każdy temat. Starsi koledzy zawsze chętnie służą swoją wiedzą i doświadczeniem, dlatego nie czuję różnicy wiekowej czy barier pokoleniowych. Z mojego punktu widzenia jest to ważne w codziennych kontaktach zawodowych.

Z każdym miesiącem coraz lepiej poznaję Fundusz i jego specyfikę, a to pozwala mi rozwijać się zawodowo w naszej instytucji. ■

Sylwia Gajewska

Kronika wybranych działań NFOŚiGW

Oprac. MICHAŁ SOBOTA

28.03.2018

Pracownicy NFOŚiGW wsparli najbardziej potrzebujących, organizując społeczną zbiórkę darów. Akcja była oddolną inicjatywą, dzięki której w 24 kartonach przekazano ubogim przede wszystkim artykuły spożywcze i środki czystości, ale również koce, ręczniki oraz pościel. Tym razem dary serca pracowników NFOŚiGW pojechały do „Domu Chleba”, jadalni i małego ambulatorium, prowadzonych od ponad 15 lat przez oo. Barnabitów w Warszawie.

28.03.2018

Na mocy podpisanej umowy przez Starostę Powiatu Mieleckiego, Zbigniew Tymuła oraz Zastępcę Prezesa NFOŚiGW, Romana Wójcika, powiat mielecki otrzyma wsparcie finansowe z NFOŚiGW w wysokości ponad 2 mln zł na zbudowanie nowoczesnego Systemu Alarmowania i Ostrzeżenia Ludności.

22.03.2018

Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie otrzyma z NFOŚiGW dofinansowanie w kwocie ponad 700 tys. zł na rewitalizację zabytkowego ogrodu w otoczeniu Pałacu Myślewickiego. Umowę w tej sprawie w siedzibie NFOŚiGW podpisała Zastępca Prezesa Zarządu NFOŚiGW Anna Król i Zastępca Dyrektora Muzeum Łazienki Królewskie Hanna Jung-Migdalska, a porozumienie przewiduje przywró-

cenie walorów przyrodniczych południowej części zabytkowego ogrodu rosnącego wokół Pałacu Myślewickiego.

14.03.2018

NFOŚiGW dofinansuje budowę sieci kanalizacyjno-sanitarnej w Kraśniku (lubelskie). Ponad 22,5 mln zł wyłoży z unijnego budżetu a 6 mln zł ze środków krajowych. Umowę dotyczącą realizacji projektu w siedzibie Narodowego Funduszu zawarli: Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda i Prezes Zarządu Kraśnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Waldemar Suchanek.

6.03.2018

NFOŚiGW wesprze przebudowę i modernizację oczyszczalni ścieków wraz z przepompownią centralną oraz efektywnym zarządzaniem systemem wodociągowo-kanalizacyjnym w Białej Podlaskiej. Przeznaczony na ten cel 27 mln zł ze środków unijnych i 3 mln zł z własnego budżetu. Resztę – na projekt wart ponad 53 mln zł – wyłoży beneficjent. Stanie się to możliwe dzięki zawartej umowie o dofinansowanie między NFOŚiGW, reprezentowanym przez Prezesa Zarządu Kazimierza Kujdę, a spółką Białskie Wodociągi i Kanalizacja „WOD-KAN”, w imieniu której podpis złożył Prezes Zarządu Mirosław Janusz Kapłan. Uroczystość ta odbyła się w Narodowym Funduszu w obecności Prezydenta Białej Podlaskiej Dariusza Pawła Stefaniuka oraz senatora

Grzegorza Biereckiego, przewodniczącego Światowej Rady Związków Kredytowych.

5.03.2018

W siedzibie NFOŚiGW odbyło się drugie spotkanie z delegacją z białoruskiego miasta Brześć. Reprezentanci Brzeskiego Komitetu Miejskiego, Miejskiego Komunalnego Przedsiębiorstwa Produkcyjnego „Zakłady Przetwarzania Odpadów w Brześciu” oraz Przedsiębiorstwa Komunalnego „Brześć Wodokanal” rozmawiali z przedstawicielami NFOŚiGW o planowanych przedsięwzięciach ekologicznych. Poruszane były takie kwestie, jak: podczyszczanie ścieków w Zakładach Przetwarzania Odpadów, zagospodarowanie wód opadowych w mieście Brześć, czy dezynfekcja oczyszczonych ścieków w oczyszczalni komunalnej.

28.02.2018

NFOŚiGW z unijnych środków dofinansuje rozbudowę umocnień brzegowych w Mielnie i Mielenku nad Bałtykiem. Podjęte zostaną także działania renowacyjne na plażach w tych popularnych miejscowościach wypoczynkowych. Inwestycja będzie realizowana przez Urząd Morski w Słupsku. Całkowity koszt projektu wynosi 54 mln zł, z czego 45,9 mln zł to dofinansowanie. Umowę w tej sprawie podpisali: Wiceprezes Zarządu NFOŚiGW, Roman Wójcik oraz Dyrektor Urzędu Morskiego w Słupsku Włodzimierz Kotuniak.

28.02.2018

Gmina Pelplin otrzyma z NFOŚiGW unijne dofinansowanie w kwocie 9,5 mln zł na realizację projektu rekultywacji i zagospodarowania zanieczyszczonego, przemysłowego terenu po lokalnej cukrowni. Dzięki pracom remediacyjnym mieszkańcy uzyskają zaplecze rekreacyjne i wypoczynkowe. Umowę w tej sprawie podpisali: Wiceprezes Zarządu NFOŚiGW Roman Wójcik oraz Burmistrz Gminy Pelplin Patryk Demski.

21.02.2018

Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda oraz Prezydent Miasta Sosnowiec Arkadiusz Janusz Chęciński zawarli umowę o dofinansowanie wodno-kanalizacyjnego projektu. Beneficjentem unijnego działania 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach została gmina Sosnowiec w województwie śląskim, która wraz z Sosnowieckimi Wodociągami SA, będzie odpowiedzialna za realizację przedsięwzięcia. Ekologiczną inwestycję dofinansuje NFOŚiGW, który zarezerwował na ten cel 41,5 mln zł z Funduszu Spójności.

15.02.2018

W NFOŚiGW zawarto umowę w sprawie dofinansowania przedsięwzięcia, które będzie realizowane na terenie Gdyni (miasto na prawach powiatu) i Rumi (miasto w powiecie wejherowskim). Beneficjentem unijnego działania 1.5 Efektywna dystrybucja ciepła i chłodu zostało Okręgowe Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Umowę podpisali: Wiceprezes Zarządu NFOŚiGW Artur Michalski i Prezes Zarządu OPEC Janusz Różalski. Koszt całkowity projektu wynosi ponad 18,4 mln zł, przy czym dofinansowanie to blisko 10 mln zł.

14.02.2018

Gmina Końskie (świętokrzyskie) otrzy-

ma z NFOŚiGW dofinansowanie na kwotę ponad 11 mln zł na odnowę trzech zdegradowanych zbiorników retencyjnych. Pieniądze z POIiŚ 2014-2020 pokryją 85 proc. kosztów kwalifikowanych przewidzianych na realizację projektu, a uroczyste podpisanie umowy odbyło się w siedzibie NFOŚiGW. W imieniu Narodowego Funduszu podpis złożył Zastępca Prezesa Zarządu Roman Wójcik, a beneficjenta – Burmistrz Końskich Krzysztof Obratański.

12.02.2018

Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda oraz Prezes Zarządu WODKAN Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji SA Marek Karolczak, w obecności prezydenta Miasta Beaty Klimek i pośła z okręgu kaliskiego (obejmującego także Ostrów Wielkopolski) Jana Mosińskiego podpisali w siedzibie Funduszu umowę dotacji projektu z POIiŚ 2014-2020 z działania 2.3 Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. NFOŚiGW przeznaczy 41 mln zł unijnego dofinansowania na uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i osadowej w Ostrowie Wielkopolskim. Ekologiczne przedsięwzięcie jest warte ponad 79 mln zł.

19.01.2018

W NFOŚiGW zawarto umowę dotyczącą projektu pn. „Uzupełnienie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Łochów”. Podpisali ją: Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda oraz Burmistrz Łochowa Robert M. Gołaszewski i Skarbnik Gminy Łochów, Maria Komuda. Przedsięwzięcie o wartości ponad 10,6 mln zł otrzyma blisko 5,5 mln zł unijnego wsparcia, które przekaze NFOŚiGW.

17.01.2018

W siedzibie NFOŚiGW odbyła się konferencja pod hasłem: „Systemy ciepłownicze współpracujące z odnawialnymi źródłami energii i magazynami ciepła”.

Wydarzenie, którego współorganizatorem był Instytut Energetyki Odnawialnej, zapoczątkowało prace nad nowymi, pilotażowymi projektami priorytetowymi NFOŚiGW w tym zakresie.

16.01.2018

NFOŚiGW udzielił pierwszego wsparcia na zwiększenie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym. Umowę w tej sprawie podpisał w siedzibie Funduszu Wiceprezes Zarządu NFOŚiGW Artur Michalski z krakowską wspólnotą mieszkaniową.

12.01.2018

Prezes Zarządu NFOŚiGW Kazimierz Kujda podpisał umowę z Zakładem Wodociągów i Kanalizacji „WOD-KAN” Sp. z o.o. reprezentowanym przez Prezesa Zarządu, Dyrektora Naczelnego – Piotra Andrzeja Kopki oraz Wiceprezesa, Dyrektora Operacyjnego – Piotra Wojciecha Pierzchały. Spółka otrzyma ponad 19,6 mln zł z unijnej kasy oraz 11,15 mln zł pożyczki ze środków Narodowego Funduszu, resztę wyłoży z własnego budżetu. Koszty całkowite przedsięwzięcia to 38,13 mln zł.

8.01.2018

Blisko 23 mln zł unijnego dofinansowania otrzyma Wadowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji na budowę sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, przebudowę oczyszczalni ścieków w Wadowicach i zakup specjalistycznego samochodu. Projekt jest wart prawie 44 mln zł. Umowę w sprawie dofinansowania podpisał w siedzibie Funduszu Prezes Zarządu Kazimierz Kujda, a z ramienia beneficjenta – Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji – Prezes Zarządu Alfred Józef Karelus. Wadowicka spółka otrzyma prawie 23 mln zł dotacji z unijnej kasy oraz 10,5 mln zł pożyczki z NFOŚiGW. Koszty całkowite przedsięwzięcia oszacowano na prawie 44 mln zł.

W ekologii nie można ulegać modzie

Z zawodu dziennikarz. Z wykształcenia inżynier środowiska. W wolnych chwilach fotografuje przyrodę. O ekologii pytamy Krzysztofa Ziemca.

Środowisko i jego ochrona są dla Pana ważne?

Oczywiście, że tak, ale nie ma to związku z moimi studiami. To szacunek do świata, do wszystkiego co żyje, niezależnie od tego czy jest to ktoś duży, czy mały, czy to człowiek, zwierzę, czy gałązka. Nie jest to modny dziś trend ekologiczny, ale coś wpisanego w kod kulturowy mojej rodziny, zaszczerpane jeszcze przez dziadków. Odcinam się od często bezrefleksyjnej mody, gdy ludzie segregują śmieci, a jednocześnie wyrzucają niedopałek na ulicę, butelkę do lasu.

Pracował Pan jako inżynier?

Studia wybrali mi rodzice. Była połowa lat 80-tych, a ja oprócz radia, nie miałem żadnych sprofilowanych zainteresowań. Zawsze chciałem pracować w mediach, ale wstydziłem się do tego przyznać, nawet w domu. Więc tata, inżynier, wybrał za mnie i tak poszedłem na Politechnikę. Nawet dyplom obroniłem na piątkę. Potem, chyba jako jeden z pierwszych, zacząłem pracować w zawodzie. Ponieważ na polski rynek wkroczyły w tym czasie zagraniczne przedsiębiorstwa, a ja znałem angielski, w jednym z nich spędziłem kolejne 3 lata. Była to polsko-angielska firma technologiczna, w której pracowałem jako doradca techniczny. Dostarczałem środki wspomagające oczyszczanie ścieków, do procesu sedymentacji, czyli osadzania, w papierniach, kopalniach węgla kamiennego, kopalniach miedzi... szeroko pojętym przemyśle. Jeździłem po całym kraju, rocznie po-

trafiłem pokonać 80 tys. km. Chyba nie ma miejsca w Polsce, którego bym nie odwiedził.

Przydaje się zdobyta na studiach wiedza?

Często przybliżam kolegom w redakcji jakieś problemy z zakresu środowiska, np. ostatnio na temat zanieczyszczenia w Zatoce Gdańskiej.

Kto zaszczerpił w Panu miłość do natury?

Moja babcia, która jeszcze przed wojną była nauczycielką biologii, a potem uczyła w liceum im. J. Kochanowskiego w Warszawie i z młodzieżą zakładała m.in. Park Dreszera na Mokotowie oraz aleję lipową, dziś zabytkową w obecnej Al. Żwirki i Wigury. To dzieło jej i jej uczniów. Mam też po babci pamiątkowy ernerowski aparat fotograficzny, który dostała w 1962 r. jako dowód wdzięczności od Lasów Państwowych za zalesianie Polski. To jej obecność w naszym domu miała największy wpływ na moje postrzeganie przyrody. Czytała nam książki przyrodnicze. Dzięki niej do dziś potrafię rozpoznać wszystkie drzewa i ptaki. Przyrodę również z pasją fotografuję.

Jakie są Pana ekologiczne zwyczaje? Rower, czy auto?

Takie zachowania są sztuczne, wymyślone przez ludzi, których nazywam pseudoekologami. Dla mnie ekolog to ktoś taki, kto nie rozjedzie trawnika samochodem, nie wyrzuci śmieci na ulicę ani do lasu i nie mówi tu o butelce, ale o telewizorach, czy pozostałościach po

Krzysztof Ziemiec, dziennikarz TVP S.A.

remontcie. Jestem ekologiem, ale takim naturalnym. Rozumiem potrzebę istnienia terenów zielonych, ale nie będę za wszelką cenę bronił każdego drzewa w mieście. Uważam, że w miastach zieleni jest potrzebna, ale uporządkowana, szlachetna. Park w mieście nie może być dziki. Dziki las jest poza miastem.

Co do roweru: oczywiście, że jeżdżę, ale w 90 proc. wybieram komunikację miejską, bo jestem na czas, bez problemów z parkowaniem, taniej. I ekologicznie właśnie!

Czy angażuje się Pan w ochronę środowiska?

Tak, w domu. Tłumaczę dzieciom, by zgniatały butelki, zakręcały wodę... Wody nie można marnotrawić! Są ludzie na świecie, którym jej brakuje. Paradoksalnie Polska też jest krajem o niedoborach wody, o czym nie wszyscy wiedzą. Nie ma systemów retencji. Jesteśmy krajem o zasobach wodnych prawie takich jak Egipt. Dzieci nie zawsze to rozumieją. Mam nadzieję, że kiedyś dojdą do tego same. Jednocześnie dzisiaj młode pokolenie jest podatne na filozofię ekologiczną, więc może gdy dorosną, to dzięki temu zaczną oszczędzać wodę, jedzenie, ograniczać plastikowe torebki. Ale wszystko trzeba robić z głową, nie można być niewolnikiem ani bezrefleksyjnie ulegać modzie.

Rozmawiała:

Joanna Zemełka-Wiktorowska

Ekonewsy z kraju i ze świata

JOANNA HEYDA

Inteligentne domy i śmietniki pełne gąsienic, eko-sterowanie własnym mieszkaniem na odległość i biodegradacja plastiku przez owady – czy te nowe możliwości wkroczą do naszego codziennego życia przebojem? Sprawdzaliśmy to w mediach branżowych.

Inteligentne domy coraz bardziej eko

Smart living to systemy zdalnego zarządzania mieszkaniem lub domem. Umożliwiają sterowanie urządzeniami domowymi poprzez aplikację w telefonie, pozwalają m.in. regulować temperaturę, oświetlenie, wyłączać sprzęty domowe AGD i RTV. Informują właściciela o bieżącym wykorzystaniu prądu, ciepła oraz wody, przez co pozwalają świadomie zużywać zasoby, a co za tym idzie – kontrolować nasz indywidualny wpływ na środowisko naturalne. Wraz z efektem eko zwiększa się komfort życia mieszkańców, bo warunki panujące w mieszkaniu można dopasować do indywidualnych potrzeb, nawet z podziałem na poszczególne pomieszczenia, przy ustawianiu, np. poziomu wilgotności, czy temperatury. Kolejnym atutem jest pełna kontrola kosztów.

Z ostatnich szacunków pilotaży systemów inteligentnego mieszkania wynika, że pozwalają one zmniejszyć koszty ogrzewania do 25%, a wody i prądu do 20%. Dodatkowo można monitorować stan mieszkania i w razie awarii, dzięki funkcji komunikacji ze wspólnotą, powiadomić o zdarzeniu sąsiada czy zarządcę nieruchomości.

Pełna kontrola nad urządzeniami w mieszkaniu jeszcze do niedawna pozostawała w sferze wizji przyszłości. Rozwój systemów smart living sprawił, że możemy zwiększać świadomość

zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych na każdym kroku.

Mniej plastiku za wszelką cenę

Okazuje się, że w rozwiązywaniu problemu plastikowych odpadów może pomóc nam sama natura. Dokonano odkrycia, że gąsienice mola woskowego, które na co dzień żywią się plastrami wosku pszczelego i są postrzegane przez właścicieli pasiek jako szkodniki, potrafią trawić również plastik. Niepozorna gąsienica (ćma z gatunku barciak większy) sieje spustoszenie w ulach. Z tym problemem zmagają się również dr Federica Bertocchini z Instytutu Biomedycyny i Biotechnologii na Uniwersytecie Kantabrii. Podejmowała wiele prób usunięcia owadów ze swojej pasieki. Postanowiła m.in. umieścić złapane egzemplarze na pewien czas w plastikowym woreczku. Ku jej zdziwieniu, kilka godzin później gąsienic już w nim nie było, ponieważ uwolniły się, przegryzając plastik.

Dr Bertocchini (wraz z naukowcami z University of Cambridge) – po przeprowadzonych obserwacjach – potwierdziła zdolności barciaka większego do biodegradacji tworzyw sztucznych w procesie trawienia. Wytwarzane w układzie pokarmowym owada enzymy potrafią rozłożyć polietylen, gdyż jego

struktura jest podobna do wosku. Co więcej, owady te potrafią zjadać plastik bardzo szybko, jak na swoje niewielkie rozmiary.

Przy tej okazji warto przypomnieć, że dwa lata temu naukowcy zupełnie przypadkiem odkryli zmutowane bakterie, które wyewoluowały na japońskim wysypisku śmieci, żywiąc się plastikiem. Teraz przez przypadek udało się stworzyć enzym, który jest w stanie trawić tworzywa sztuczne jeszcze skuteczniej.

W związku z zalewającymi naszą cywilizację odpadami z plastiku może to być rewolucja w ich biodegradacji, ponieważ każdego roku na całym świecie nadal wytwarzane jest ok. 311 mln ton tworzyw sztucznych. Dzięki odkryciom naukowców być może uda nam się uporać chociaż z częścią zanieczyszczeń, do czego zachęca m.in. tegoroczne hasło Światowego Dnia Środowiska: *#BeatPlasticPollution*. ■

NFOŚiGW na branżowych wydarzeniach

4-6 WRZEŚNIA 2018, KRYNICA

XXVIII Forum Ekonomiczne i XII Forum Regionów

Przesłanie NFOŚiGW: NFOŚiGW współpracuje w obszarze ekologii i gospodarki wodno-ściekowej z regionami przygranicznymi Ukrainy i Białorusi

23-25 PAŹDZIERNIKA 2018, POZNAŃ

Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska Pol-Eco-System

Przesłanie NFOŚiGW: NFOŚiGW i 16 funduszy wojewódzkich wdrażają i promują program „Czyste Powietrze” – kluczowy projekt polityki ekologicznej Państwa

18-19 PAŹDZIERNIKA 2018, SIEDLCE

IV Ogólnopolski Szczyt Gospodarczy OSG 2018

Przesłanie NFOŚiGW: Inicjatywy NFOŚiGW przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa energetycznego Polski

3-14 GRUDNIA 2018, KATOWICE

24. Szczyt Klimatyczny Narodów Zjednoczonych (COP 24)

Przesłanie NFOŚiGW: NFOŚiGW kluczową polską instytucją finansową działającą na rzecz ochrony i adaptacji do zmian klimatu